

NEVZETI

MAGAZIN

25/10

2025/26-os évad

XIII/2. szám

NOVEMBERI
MŰSORRAL ÉS
PROGRAM-
AJÁNLÓVAL

ISKOLA ÉS SZÍNHÁZ

Fókuszban a szakmai és a tanári nézőpontok

PORTRÉ

Pallag Márton színházi világa

KÖKERTBEN LILIOM

Berecz András új önálló estje

NYITÓKÉP

SZÓRAKOZÁSTÓL A GYÓGYÍTÁSIG

Az első színházi élmények egy életre meghatározók lehetnek. Eldőlhet, hogy egy gyerek vagy egy kamasz visszatérő nézője és élvezője lesz-e ennek a műfajnak, vagy sem. A színháziak és a tanárok abban reménykednek, hogy ez a hatás pozitív. Mert a színház „szórakozás, nevelés, tanulás, gyógyítás” – mondja egy tanár a színház és iskolák kapcsolatát körüljáró összeállításunkban. Mit érdemes és kell ezért tennie az egyik és a másik oldalnak? (Fókusz rovatunk cikkei a 6. oldaltól.)

„A precizitás ízetlenségét oldani, a bonyolultat egyszerűsíteni, a szárazságot nevetéssel, könnyekkel megkengetni, ez már a mese feladata. Szép, mikor az ész – nagy nyargalása közben – szívbe botlik” – fogalmaz új előadásáról Berecz András, aki ez-úttal (is) az igazság és a hamisság filozófiáját tárja elénk meséken keresztül. (Interjú a 22. oldaltól.) Pallag Márton a Nemzeti Színház társulatának új tagja, akitől megtudhatjuk, mik a kis szerepek erényei, mi a fizikai színház és mitől tud beszédes lenni egy mozdulat is. (Portréinterjú a 26. oldaltól.)

Ha kíváncsiak, hogyan épül híd szavakból egy agyonhasznált és szemtelenül fiatal mű által, lapozzanak Nézőpontok rovatunkhoz, Szécsi Noémi és Harmath Artemisz írásához a *Rómeó és Júliáról*. (34. oldal.) Ha szeretnék tudni, milyen mesterien élt az élc műfajával a kétszáz éve született nagy mesemondónk, olvassál el a *Jókai jókedve* című összeállításunkat. (48. oldal.) S hogy milyen magánéleti kalamajkát okozhat egy szereposztás, megtudhatják Hász Róbert *A Noszty-fiúk esete Tóth Marival* című novellájából. (50. oldal.)

Kedves Nézőink, várjuk Önöket előadásainkon, és addig is: jó olvasást!

Az Ádámok és Évák Ünnepe évéről évről diákok mutatják be a Nemzeti Színházban előadásait –
így játszanak ők... | fotó: Eöri Szabó Zsolt

6

Fókusz: Színház és iskola

Mit kínál a színház az iskolának? Miként „hasznosítja” a színházat az iskola? Milyen hidak épülnek a két terület között? Hogyan látják mindezt a „kínálati” és a „keresleti” oldal képviselői – színházi szakemberek és tanárok...

22

Premier: Kőkerthben lilium

Nem nyüzsgönek a mesékben történelmi alakok, nincsenek ezekben történelmi események. Nem a hazáért haltak fátylasora alatt, inkább az azt megtartó erények mécseskéi mellett születtek. Túlélésünk, megmaradásunk, felemelkedésünk egy-egy pillanatát, elágazó utait rögzítik. (Berecz András)

26

Portré: Pallag Márton

„Azt hiszem, csak arra utal ez a fizikai színház kifejezés, hogy nagyobb szerepet kap a mozdulat, a tánc és egyáltalán a színész teste, mint a prózai színházban. A szerepalkotás folyamata inkább kívülről kezdődik, és nem a lelki folyamatok elemzésével, mint a hagyományos színházban.”

48

Jókai jókedve

A nagy mesemondó kedvtelve gyakorolta az élc műfaját, saját lapja is volt, az *Üstökös*, és ő maga is gyakorta volt élcclapok céltáblája. A Kakas Márton néven írt humoros írásai nem az életmű maradandó alkotásai, de könnyedségük ma is élvezetes. A róla írt „színkritika” pedig a korabeli zsurnalizmus kedélyes fricskája.

NEMZETI magazin – a Nemzeti Színház ingyenes időszaki kiadványa • ISSN 3058-1206 • 2025. október • XIII. évfolyam 2. szám |
Főszerkesztő: Kornya István • A szerkesztő munkatársa: Görömbölyi László • Fotó: Eöri Szabó Zsolt • Korrektúra: Lukácsy György
| Kiadó: Nemzeti Színház Nonprofit Zrt. • Felelős kiadó: Vidnyánszky Attila vezérigazgató • Médiaajánlat: 30/508-4711 | Nyomdai
előkészítés: Inform-Line Stúdió | Nyomás: HTS-ART Nyomda | Megjelenik 6000 példányban | Lapzárta: 2025. október 15.

Címlapon:
Séra Dániel és Polyák Anita
a Tizenkét varjú című előadásban
| fotó: Eöri Szabó Zsolt

JEGYVÁSÁRLÁS

Jegypénztár a Nemzeti Színházban
1095 Budapest, Bajor Gizi park 1.
telefon: +36 1 476-6868
e-mail:
jegypenztar@nemzetiszinhas.hu

Nyitvatartás:
H–V: 10–18 óra, illetve az előadások
kezdetig.

www.nemzetiszinhas.hu/jegyinformacio

FÓKUSZ • SZÍNHÁZ ÉS ISKOLA

- 7** Pataki András: A kölcsönösség jegyében
- 10** Bethlenfalvy Ádám:
Színházi nevelési programok – igazi hungarikum
- 13** Belányi Csaba: Híd az iskola és a színház között
- 15** Jámbor Erzsébet:
A színház: szórakozás, nevelés, tanulás, gyógyítás
- 16** A színház otthon is
- 18** Sipos Dávid: Róluk, nekik
- 20** Óvodától az érettségiig –
a Nemzeti Színház kínálata diákoknak, iskoláknak

PREMIER • KÖKERTBEN LILIOM

- 22** Mikor az ész szívbe botlik – Berecz András

PORTRÉ

- 26** A szótlanság beszédes is lehet – Pallag Márton

32 A NEMZETI SZÍNHÁZTÁRSULATA • 2025/2026

NÉZŐPONTOK • RÓMEÓ ÉS JÚLIA

- 34** Szécsi Noémi: Híd szavakból
- 34** Harmath Artemisz: Agyonhasznált és szemtelenül fiatal

PREMIER GALÉRIA

- 36** Tizenkét varjú

ELŐADÁS-AJÁNLÓ

- 38** Liliom | Olasz szalmakalap | Macskajáték | Fedák Sári | Tündöklő
Jeromos | Képzelt beteg | Senkiföldje | King Lear Show |
A kaukázusi krétakör

JÓKAI • 200

- 48** Jókai jókedve - vicces műfajismertető, szatirikus kritika,
csípős karikatúra

SZÍNHÁZNOVELLA

- 50** Hász Róbert: A Noszty-fiúk esete Tóth Marival

52 VÁLTSON BÉRLETET!

53 A NEMZETI HÍREI

54 PROGRAMAJÁNLÓ

55 TÖRŐCSIK MARI 90 – KIÁLLÍTÁSAJÁNLÓK

56 NOVEMBERI MŰSOR

KULTURÁLIS ÉS INNOVÁCIÓS
MINISZTERIUM

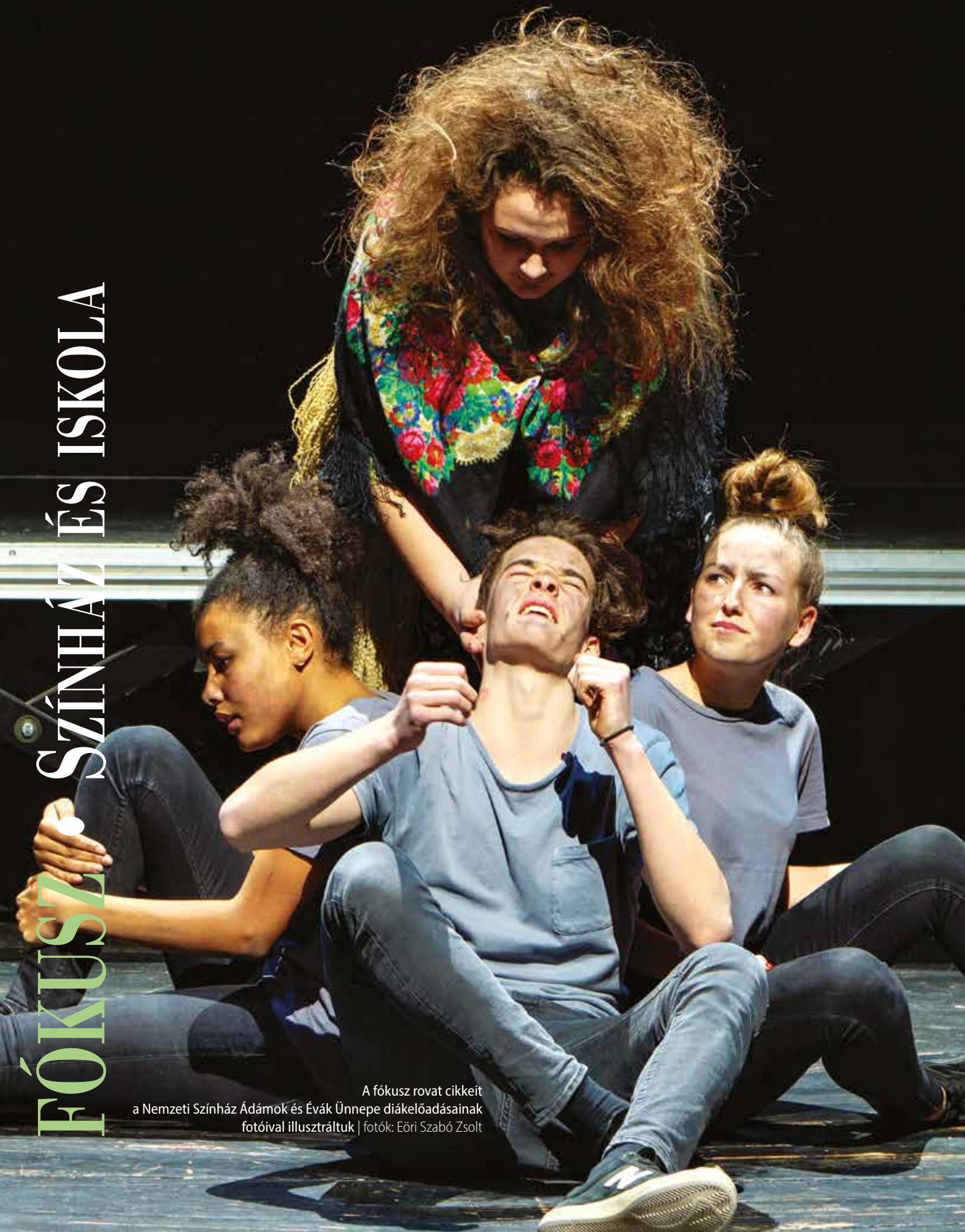
A Körhinta, A föltámadás szomorúsága
és az Egri csillagok című előadások
támogatója
a Nemzeti Kulturális Alap.

Nemzeti
Kulturális
Alap

FÓKUSZ • SZÍNHÁZ ÉS ISKOLA

A fókusz rovat cikkeit
a Nemzeti Színház Ádámok és Évák Ünnepe diákelőadásainak
fotóival illusztráltuk | fotók: Eöri Szabó Zsolt

Mit kínál a színház az iskoláknak? Miként „hasznosítja” a színházat az iskola? Milyen hidak épülnek a két terület között? Hogyan látják mindezt a „kínálati” és a „keresleti” oldal képviselői – színházi szakemberek és tanárok. Körképünk betekintést ad az elmélet és gyakorlat kérdéseibe, rávilágít gondokra és eredményekre, kiindulópontot kínál a további tájékozódásra. Bemutatjuk azt is, mit kínál ezen a téren a Nemzeti Színház.

PATAKI ANDRÁS

A kölcsönösség jegyében

A színház, a színjáték jelenléte az iskolában egyáltalán nem újkeletű. Már több száz éve írott nyoma is van: a tanítórendek az oktatás során használták a dramatikus formát, jelentős mennyiségű iskoladráma szövege maradt fenn az 1600-as évek óta. Magyarán: színházat csináltak az iskolában, mert felismerték annak emberformáló erejét, bár nyilvánvalóan a morális tartalmakat helyezték előtérbe.

SZÍNJÁTSZÓKÖRTŐL

A SZÍNHÁZI NEVELÉSI ELŐADÁSIG

Aztán nagyot kell ugranunk az időben ahhoz, hogy a dramatikus játékformák, a drámajáték vagy a színjáték újra helyet kapjon az oktatás-nevelés folyamatában az iskola falai között, illetve a tantervekben. A múlt század első felében – s nyilván korábban is – élt és létezett a dramatikus játék, de inkább a spontán gyerekjátékok világába szorult vissza, illetve szervezett formában a gyerekek is részesei lehettek a felnőtt színjátékoskörök bemutatóinak – ha éppen szükség volt rájuk a szereplők között. Aztán az 1960-as, 70-es években megjelentek az irodalmi színpadok, ám munkájuk az általános iskola keretei között jobbra az ünnepi műsorok elkészítésére szorítkozott, míg a középiskolások körében egy-egy kulturális hagyomány (például a keszthelyi helikoni ünnepségek felélesztése) jelentett inspirációt egy-egy színjáték előadásához. A 70-es, 80-as évektől az országos szervezésű pécsi gyermekszínháztalálkozók, majd a 90-es évek elejétől ennek örökeibe lépő, felmenő rendszerű, Weöres Sándorról elnevezett országos gyermekszínháztalálkozók adtak újabb lökést az általános iskolai vagy művelődési házakban működő gyermekszínhá-

zó csoportok létrehozásának. Ezzel párhuzamosan pedig egyesületi keretbe szerveződve az Országos Diákszínháztalálkozó Egyesület teremtett keretet a középiskolások diákszínháztalálkozásának. A „színházcsinálás” mellett a 90-es években jelent meg a Nemzeti alaptantervben (NAT) is rögzítve és óraszámot is rendelve hozzá a dráma mint tantárgy, s vált egyre szakszerűbbé az iskolai oktatásban a drámamunka, a tanítási dráma, illetve egy sajátos, új forma, az úgynevezett színházi nevelési előadás. Ez utóbbi jelenti a legerősebb kapcsolatot a színház és az iskola között.

KAPCSOLÓDÁSOK ÉS ELLENTÉTEK

Ahogy a nevében is benne van: az esemény, amelyen a gyerekek, diákok részt vesznek, színházi előadás, ám az előadás témája és feldolgozásmódja, színházi formája messzemenően figyelembe veszi az adott közönség életkori sajátosságait, s olyan – többnyire etikai – kérdést állít az előadás fókuszába, amely találkozhat az iskolai nevelési folyamat fontos kérdéseivel. Vagyis megglátásom szerint ezt a színházi formát, ennek jelenlétét az iskolákban az eddigieknél sokkal határozottabban kellene alkalmaznia és szorgalmaznia mind a színházaknak, mind az iskoláknak.

Sajnos mind a két oldalról nagyon erős fenntartások élnek: a kőszínházak nehezen tudják adaptálni a maguk működési mechanizmusába ezt a fajta előadástípust. Más a próba- és előadásrendje a kőszínháznak, más időszak áll rendelkezésre az oktatási-nevelési tevékenységre az iskoláknak. A kőszínházaknak ráadásul azzal is meg kell küzdeniük, hogy ehhez az előadástípushoz jó pedagógiai érzékkel és kérdéskultúrával rendelkező színész-drámatanárok is szükségesek – vagy a színészeket kellőképpen fel kell készíteni ezen feladatok ellátására is, amelyhez – s a színházi nevelési előadásba épített foglalkozásrészek tervezéséhez és vezetéséhez is – célszerű képzett drámapedagógus segítségét igénybe venni. S ezen a ponton máris összetetallokozott a színház és az iskola igénye, lehetősége és feladata. Szinte kívánja, kikényszeríti az együttműködést a két intézménytípus között.

Az iskola oldaláról gyakran hangoztatott érv az iskola oktatási ideje alatti színházi tevékenység ellen, hogy védeni kell a tanítási órákat. Ha őszinték akarunk lenni, ez csak arra szolgál, hogy minden közös gondolkodást és megoldást ellehetetlenítsen. Elég lenne átgondolni az iskolai nevelés cél- és feladatrendszerét, a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott jártasságok és készségek elérésének módjait, hogy belássuk: éppen a színház, a dráma munka kínálja fel a leghatékonyabb eszközöket a közösségi-szociális, etikai és érzelmi nevelés céljainak megvalósításához! A színházi (nevelési) előadás kínálja a megélés és megértés együttes hatását, a lehetőséget a katarzis átélésére, amely felhívó jellegével fordítani képes az ember(gyerek)

életén, más nézőpontokat kínál fel a mindennapi életünk átgondolására, kiemel onnan, és vissza is vezet hozzá. Az élményen keresztüli megértés az alapja a „Változtasd meg életed!” etikai parancsának, s ezt a nevelői munkát a színházon (drámán) kívül egyetlen iskolai tantárgy sem tudja hatásosabban elvégezni. Vagyis a színházi (nevelési) előadás beengedése az iskola falai közé, a tanítás és nevelés menetébe és munkarendjébe egyáltalán nem elvesztegetett idő, hanem éppen az iskola nevelési tevékenységének hatását erősíti fel.

ISKOLAI ELVÁRÁSOK

Gyakran hangoztatott „elvárás” az iskola vagy a pedagógusok részéről, hogy a színház játsszon olyan darabokat, amelyek részei az irodalomoktatásnak, szerepelnek a drámatörténet kánonjában, amelyeket „illik” ismernie a diákoknak, így járulva hozzá a kulturális értékek áthagyományozásához. Esetleg mutasson be adaptációkat a kötelező olvasmányként szereplő regényekből. Őszintén szólva, ezek az igények azt tételik, hogy a színház maradjon meg a kultúrákövetítő szerepkörben, s ne üsse bele az orrát az „emberformálás” munkájába. Ez a látásmód éppen a színház lényegét téveszti szem elől: itt és most rólad van szó! A megmutatott helyzetben magadat kell felfedezned és szembesülnöd az életed mikéntjével, minőségével. A színháznak olyan előadásokat kell tehát kínálnia a gyerekek és diákok számára, amelyek „húsba vágó” kérdésekkel foglalkoznak, mégpedig az adott életkor által diktált, a közösségi-társadalmi térben feszítő erővel jelen lévő, őket érintő

kérdésekkel. Ha így tesz, akkor nem marketingfogásokon kell törnie a fejét, hogy „bevonzza” a diákokat, jönnek azok maguktól is. Főleg, ha a színház elébük megy az iskolába, az iskola meg oda is engedi.

KIFEJEJTETT KISKAMASZOK

Nagy hiányossága a színházi életünknek, hogy teljességgel megfélekez a kiskamaszok és kamaszok korosztályáról. Ha hagyományos iskolai keretek között gondolkodunk, akkor szinte egyáltalán nem játszik darabokat a 11–15 éves korú gyerekeknek (nevezük őket felsősöknek), s nagyon keveset a 15–18 éveseknek (legyenek ők a középiskolások). A vidéki színházak esetében általános szokás, hogy a felnőtt bérlet darbjait helyezik el mindkét korosztály bérletében. Ez az eljárás a középiskolások esetében helyel-közzel még védhető is, hiszen az előadások között biztosan lesz egy-két olyan darab, amelyre ráhúzható, hogy segíti a (világ)irodalom tanítását. Ám ez a repertoár köszönőviszonyban sincs a felsős korosztály életkori sajátosságaival, érzelmi és gondolkodásbeli szükségleteivel, s természetesen még a tananyaghoz sem köthető. Némileg javítana a helyzeten, ha a színház kínálna olyan dráamunkára alapozott előkészítő és/vagy feldolgozó foglalkozásokat, amelyeket az iskolákban vezetne az osztályok (vagy bérletes csoportok) számára a színház által megbízott drámatanár, színházi nevelési szakember. Ezek a foglalkozások nem irodalom- vagy színháztörténeti ismeretterjesztő órákként képzelendők el, hanem az adott színházi előadás fókuszában álló kérdéseket

adaptálnák a diákok által is megélhető szituációba akár merőben új keret kijelölésével. A cél mindenképpen az, hogy a diákok ahhoz kapjanak érzelmi és értelmi muníciót, hogy a színházi előadást legyenek képesek önmagukra vonatkoztatni.

A KÖTELEZŐKÖN TÚL

Örömmel tapasztaltam korábban, hogy az iskolákban némi elmozdulás volt érzékelhető a már emlegetett kötelező olvasmányok kijelölésében. A korábbi NAT ebben nagyobb teret engedett a pedagógusoknak, de ma is vannak jó példák arra, hogy egy-egy olvasmány kijelölésével az irodalomtanárok igyekeznek közelebb vinni a diákokhoz a kortárs ifjúsági irodalom valamely szerzőjét. Fontosnak tartanám, hogy a színház bátrabban nyúljon ezekhez a művekhez, készíttessen a legjobbakból színpadi adaptációkat, legyenek az ilyen kortárs ifjúsági regények az alapjai egy-egy színházi nevelési előadásnak.

Szerencsére az utóbbi másfél évtizedben jelentősen megnőtt az ilyen regények száma mind a magyar szerzők tollából, mind az európai ifjúsági irodalom képviselői jóvoltából. A kiadók közül pedig nemcsak a hagyományosan ifjúsági irodalmat megjelentető Móra van jelen a kamaszoknak szánt könyvek piacán, hanem jelentős mennyiségű kiadvánnyal gyarapította a nekik szóló irodalmat a Pagony Kiadó „Tilos az Á!”, valamint a Scholar Kiadó fekete gerincű kis kötetek sorozata. (Amire gondolok: *Semmi, Luke és Jon, Csikk* stb.)

Itt jegyzem meg, hogy hasznosnak tartanám, ha a színházi dramaturgok és rendezők, illetve a színész-drámatanárok képzésének része lenne a kortárs ifjúsági irodalom nyomon követése valamely stúdium keretei között. Mint ahogy az is üdvös lenne, ha az ifjúsági irodalommal foglalkozó kiadók időnként megjelentetnének egy-egy kamaszokkal foglalkozó darabokat vagy adaptációkat tartalmazó kötetet is.

EGY „ERETNEK” GONDOLAT

Zárásként még egy „eretnek” gondolatot vetek fel néhány mondatban. Elfogadott tény, hogy a kamasz korosztály számára a kortárs csoportok jelentik a tájékozódási pontot, képeznek értékcentrumot. Érdemes lenne ezt kihasználnia a színháznak is! Miért ne játszhatnának a kamasz nézőknek a kortársaik színházi előadást? Miért ne lehetne a színházi nevelési előadásokba bevonni a kamasz játszókat akár a professzionális színészek alkotó- és játszótársaiként? Ennél hitelesebb és hatásosabb marketing nem kell ahhoz, hogy a színházat a magáénak érezze a kamasz közönség!

Ennek megvalósulását láthattuk az elmúlt évtizedben, 2012 és 2022 között a Soproni Petőfi Színházban, amelynek akkor igazgatója voltam. Ezt a témát is érinti majd a megírás alatt lévő tanulmányom.

*a szerző rendező, kulturális menedzser, színiigazgató,
a Színház- és Filmművészeti Egyetem adjunktusa*

Színházi nevelési programok – igazi hungarikum

A színház kapcsán elsőként nem a pedagógia jut eszébe az embernek, pedig nemcsak izgalmas múltja van a két társadalmi intézmény találkozásának, hanem sokszínű és különlegesen gazdag jelene is. Az elmúlt másfél-két évtizedben hazánkban kialakult egy olyan színházi nevelési ökoszisztéma, amely Európában is ritkaságszámba megy. Jellemzői: széles intézményi spektrum, változatos módszerek és aktív szakmai közösség.

EGYEDI MAGYAR TÖRTÉNET

A színházi formák iskolán belüli alkalmazására kiváló példa a már a 16. századtól alkalmazott iskoladráma a katolikusok és a protestánsok iskoláiban, ahol a diákok bibliai történeteket adtak elő – ezek szellemi hagyatékát is őrzi a hazai drámapedagógia, amelynek fő szakmai szervezete a Magyar Drámapedagógiai Társaság. A színházi intézmények iskolák felé történő nyitását Magyarországon elsősorban Mezei Éva és Ruszt József nevéhez szoktuk kapcsolni, akik nemcsak rendezők voltak, hanem a színház pedagógiai kérdéseivel elméleti munkáikban is foglalkoztak. A diákokkal interakcióba lépő előadásaik már a 70-es, 80-as években is megnyerték a pedagógusok rajongását. A színházi nevelés hazai intézményesülésének történetében fontos pont volt a Kerekasztal Színházi Nevelési Központ 1992-es megalapítása, így Kaposi László vezetésével létrejött az első olyan színházi társulat, amely fő céljának a gyerekeknek és fiataloknak szóló, pedagógiai funkciókat is előtérbe helyező, interaktív színházi előadások létrehozását tekintette.

Azóta több generáció nőtt fel, és ma már nemcsak Budapesten, hanem Miskolctól Pécsig, Szombathelytől Debrecenig vannak színházi nevelési műhelyek. Sőt, a felsőoktatásban is megjelent a színházi nevelés oktatása, így folyamatosan képződik az utánpótlás.

MI VOLT A 2013-AS KUTATÁS – HOGYAN KÉSZÜLT A „KÉZIKÖNYV”?

A terület hazai fejlődése a 2010-es évek környékén kezdett igazán látványossá válni, így a Nemzeti Kulturális Alap pályázatot írt ki feltérképező kutatásra, ennek eredménye lett a 2013-ban megjelent *Színházi nevelési programok kézikönyve* Cziboly Ádám és az én szerkesztésében. A kötet az országos helyzet feltárására vállalkozott: a kötet létrehozásában közreműködő munkatársak felvették a kapcsolatot közel 300

olyan színházi szervezettel, ahol a színházi tevékenységhez társulhatott interaktivitás, a gyerek aktív bevonása valamilyen színházi tevékenységbe, továbbá begyűjtöttek programleírásokat, megfigyelési jegyzőkönyveket és gyakorlati segédanyagokat – és a gyűjtött anyagokra építve kialakítottak egy rendszerező keretet a programtípusokhoz és módszertanokhoz. A kézikönyvben szereplő programleírások alapjául szolgáló megfigyelési jegyzőkönyvséma és a részletes protokoll fontos innovációnak számított: egységesítette, hogyan írjuk le és értékeljük a színházi nevelési alkalmakat, s így lehetővé tette az összehasonlítást és a rendszerezést. A kiadvány a terület alapkokumentumává vált, de talán a legfontosabb hatása az volt, hogy az addig egymásról keveset tudó szakemberek elkezdtek önálló szakmaként gondolkodni a saját munkájukról, elkezdtek szakmai közösségként együttműködni.

MI TÖRTÉNIK EGY ILYEN PROGRAMON?

Képzeld el, hogy egy osztály színházba készül egy klasszikus drámát megnézni, mondjuk a *Rómeó és Júliát*. A tanár nemcsak jegyet vált, hanem meghívja a színházpedagógust, aki egy rövid, játékos foglalkozást tart az előadás előtt. A diákok aktívan, kreatív feladatok segítségével ismerkednek a tartalommal és az előadás színházi formanyelvével, így amikor leülnek este a nézőtérre, már sokkal személyesebb lesz számukra a történet: tudják, hogy ez nem egy régi mese, hanem olyan kérdés, amelyhez nekik is köze van.

Van olyan formája is a színházi nevelési programoknak, amikor a diákokkal folytatott interakció és az előadás egy dramaturgiai egységként valósul meg, sőt gyakran ezek az előadások az iskola tantermében jönnek létre. Képzeld el például Szophoklész örök klasszikusából, az *Antigonéból* készült színházi nevelési előadást, amiben a professzionális színészek által játszott darabban az öröket alakítókkal lépnek interakcióba

a középiskolás nézők. Vagy Théba lakosaiként reflektálnak a történetre, és így amellet, hogy a morális dilemmákra reagálnak, játékosként a színházi formákat is megtapasztalják, magukénak érezhetik a színházat.

A különböző előadások leírásait a www.szin hazinevel.es honlapon olvashatják a pedagógusok, itt kereshetnek a saját osztályok számára megfelelő produkciót, kapcsolatba léphetnek az alkotókkal. A keresőoldal létrehozását a Nemzeti Kulturális Alap által támogatott 2017-es egyeztetés tette lehetővé, amiben az összes magyarországi színházi ernyőszervezet részt vett. Az eredménye egy olyan terminológiai fogalomtár, amit a területen dolgozók alkottak meg.

MI TÖRTÉNT 2013–2023 KÖZÖTT?

A 2024-ES SZÍNHÁZPEDAGÓGIAI KÖRKÉP TANULSÁGAI

Tíz évvel a 2013-as országos felmérés után a Károli Gáspár Református Egyetem Színházpedagógiai és Színházszociológiai Kutatócsoportja országos adatgyűjtést hajtott végre 2023 tavaszán; ezek az eredmények jelentek meg a 2024-es *Színházpedagógiai körkép* című kötetben. A kötet első fejezete – amelyben Cziboly Ádám elemzi a változásokat az elmúlt évtizedben

– átfogó helyzetképet ad: hogyan nőtt a programok száma, milyen típusú szolgáltatások alakultak ki, és hogyan változott a földrajzi lefedettség.

A 2013 és 2023 közötti időszakban a területen működő programok száma jelentősen megnőtt; a helyzetfelmérés adatai szerint az elmúlt tíz évben nyilvántartott programok száma a több százat is eléri. Egy részletes összegzés szerint az eltelt tíz év 792 nyilvántartott programjából 231 volt a kutatás idején elérhető, aktív program (a konkrét számok és módszertani megjegyzések részletei a kötetben találhatóak). Ez jól mutatja a terület dinamikáját, ugyanakkor azt is, hogy nem minden kezdeményezés élte túl az időt.

Jó látni emellett, hogy a szakmai hálózatok és tudásmegosztó fórumok erősödtek (konferenciák, publikációk, online tudástárak) és kialakultak regionális „tengelyek” (nagyobb színházak mentén szerveződő programcentrikus „övezetek”), de eközben, sajnos a kisebb kezdeményezések sebezhetőbbek. A külföldi gyakorlatokat is felmérve azt láthatjuk, hogy egy olyan területről van szó, ami nemzetközi összehasonlításban is egyedülállóan sokszínű, és az intézményi háttér szempontjából is.

A TERÜLET KISZOLGÁLTATOTTSÁGA A KULTÚRPOLITIKAI DÖNTÉSEKNEK

A szakmai beszélgetések és a 2024-es helyzetfelmérés közös megvilágítása szerint a magyar színházi nevelési gyakorlat érzékenyen reagál a kultúrpolitikai döntésekre és a finanszírozási struktúra változásaira. Sok program működése rövid projekt-ciklusokon alapul (pályázati támogatások, NKA-projektek, helyi önkormányzati források). Ha a pályázati keretek változnak, a működés megszakadhat – különösen a kisebb, független műhelyek és a vidéki kezdeményezések számára.

Ez a kiszolgáltatottság nem pusztán adminisztratív probléma: pedagógiai következményei is vannak. Ha egy program év közben szűnik meg, a helyi iskolák, pedagógusok és diákok számára elveszett tapasztalatok és kapcsolódási pontok maradnak – nehéz újraépíteni a bizalmat és a partnerséget.

MIÉRT ÉRDEMES MÉGIS BÜSZKÉNEK LENNI – ÉS MIT TEHETÜNK?

Annak ellenére, hogy a terület ki van szolgáltatva a politikai és pénzügyi változásoknak, a magyar színházi nevelés *dinamikus, innovatív és társadalmilag releváns* maradt. A 2013-as kézikönyv módszertani rendszere és a 2024-es körkép adatgyűjtése együtt egy olyan szakmai emlékeztetőt és tudásbázist hozott létre, amely segíti a terület szakmai fejlődését és a jó gyakorlatok terjesztését.

A terület erősödését szolgálja, ha többéves, kiszámítható finanszírozás lépne életbe és emellett fontos lenne a regionális központok erősítése, mert ezzel csökkenthető a budapesti központúság és a kulturális egyenlőtlenség. Szintén fontos cél az oktatási integráció: a színházi nevelési programok beemelése a helyi tantervekbe, pedagógus-továbbképzésekbe. Nagyszerű példák vannak a szakmai párbeszéd fenntartására, ezek mellett a rendszeres kutatások, tudásmegosztó fórumok támogatása is fontos.

ÖSSZEGZÉS – MITŐL „HUNGARIKUM”?

A magyar színházi nevelési programok sokszínűsége nem véletlen: történeti háttér, szakmai műhelyek, egyre erősödő tudományos vizsgálódás és élő gyakorlat együtt alakították ki. A 2013-as kézikönyv hozott rendszert és módszertant; a 2024-es körkép pedig mérleget készített az elmúlt évtizedről, megmutatva a növekedést, a hullámvölgyeket és a terület sérülékenységet is. Ez a speciális – sokszereplős, kísérletező és társadalmilag elkötelezett – ökoszisztéma az, ami miatt a jelenséget érdemes „hungarikumnak” tekinteni: nemcsak megvan, hanem folyamatosan fejlődik és reagál a kihívásokra. Ugyanakkor a jövő attól függ, hogy a szakma és a döntéshozók mennyire vállalják a hosszútávú támogatást és a politikai függetlenség megőrzését.

*a szerző rendező, színész,
a Károli Gáspár Református Egyetem habilitált egyetemi docense*

SZAKMAI HÁTTÉR

A *Színházi nevelési programok kézikönyve* (2013), annak 2017-es bővített kiadása, valamint a 2024-es *Színházpedagógiai körkép* című kötetek elérhetők az interneten, a szinhazinevel.es.hu oldalon. További tájékoztatósi lehetőséget kínál szakembereknek és a tanároknak a drama.hu, illetve a kerekasztalszinhaz.hu oldal.

Tanári szemszög

Milyen előadásokat választanak diákjaiknak? Mit várnak el a színháztól? Mit néznek szívesen a fiatalok? Miért szerveznek színjátszókört az iskolában? Tanárokat kérdeztünk: miért fontos szerintük a színház?

Híd az iskola és a színház között

Különösen közel áll hozzám a színház világa, rendszeresen járok előadásokra a magam kedvére is. Hiszem, hogy a színházi élmény nem csupán szórakozás, hanem a gondolkodás, az érzékenység és az önismeret egyik legerőteljesebb formálója, ezért pedagógiai munkám során igyekszem diákjaimat is bevonni ebbe a világba, hogy a színház által nyújtott tapasztalatokon keresztül nyitottabbá, érzékenyebbé és értőbbé váljanak önmaguk és mások iránt.

Számomra az iskola és a színház kapcsolata soha nem volt kérdés: mindig is hittem abban, hogy a művészet nem pusztán szórakoztat, hanem formál, nevel, és életre szóló nyomot hagy.

A SZÍNHÁZI ÉLMÉNY SZEREPE A FIATALOK ÉLETÉBEN

Pedagógusként nap mint nap tapasztalom, mennyire fontos, hogy a fiatalok ne csak a tanterem falai között, hanem élő kulturális élmények által is találkozzanak az értékekkel, amelyek gazdagítják a személyiségüket. Egy előadás olyan élményt nyújt, amit könyvekből vagy képernyőn keresztül nem lehet átadni: közösségi tapasztalat, amelyben együtt veszünk részt, ugyanazt látjuk, de mindenkire másként hat érzelmileg, gondolatilag, mindenki mást visz haza belőle. A színház segít abban, hogy a fiatalok jobban értsék önmagukat és a világot, sőt lehetőséget ad arra is, hogy kérdezzenek, vitatkozzanak.

PEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

A diákoknak olyan előadást ajánlok, amit magam is láttam, és/vagy ellátogatok különböző színházak nyílt napjaira, próbáira is, hogy felmérjem a szóba jöhető produkciókat pedagógiai és tartalmi szempontból. Mérlegelem, hogy a darab nyelvezete megfelel-e a korosztálynak, illetve kerülöm a túl bonyolult előadásokat, de a leegyszerűsítetteket is, a fiatalok ugyanis érzékenyek az őszinteségre, és igénylik, hogy komolyan vegyék

őket. Szeptemberben és októberben (amellett, hogy az osztállyal a Nemzetiben láttuk *A Mester és Margaritát*), a Katona József Színházban a *Hamlet*, a Vígszínházban a *@LL3t4rgLA #éretlen komédia* című darabokat néztem meg, és tapasztalataimat osztályfőnöki órán osztottam meg tanítványaimmal, akik kérdéseket tettek fel, majd közösen választottuk ki azt a darabot, amelyiket néztünk meg.

Mindig azokat a történeteket keresem, amelyek reflektálnak a diákok életére: barátság, felnövés, identitás, társadalmi felelősségvállalás. Ezért is örülök, hogy a *@LL3t4rgLA* mellett döntöttek. Figyelek arra is, hogy ha lehet, a kiválasztott előadások kapcsolódjanak az aktuális tananyaghoz (irodalom, történelem), így a színházi élmény szervesen beépülhet a tanulási folyamatba.

Minden színházlátogatás után közösen feldolgozzuk az élményt: megbeszéljük, kinek mit üzent a darab, mi volt számára a legfontosabb gondolat vagy érzés. Ezek a beszélgetések segítenek abban, hogy a színház ne csupán egyszeri élmény maradjon, hanem mélyebb, gondolkodásra ösztönző hatást gyakoroljon a diákokra.

A SZERVEZÉS SZEMPONTJAI

Fontos, hogy a színházlátogatások anyagilag ne jelentsenek aránytalan terhet a szülőknek, ezért figyelemmel kísérem

a színházak diákoknak szóló kedvezményeit és akcióit. A szervezés során igyekszem úgy alakítani az időpontokat, hogy a tanórákat a lehető legkevésbé zavarják, és a késői hazaérkezés megszervezését is a szülők támogatásával tudjuk biztonságosan megoldani – különösen fontos ez, hiszen osztályomban sok a Jászberény környékéről bejáró tanuló.

A LÁZÁR ERVIN PROGRAM KIBŐVÍTÉSÉNEK SZÜKSÉGESSÉGE

Az általános iskolásoknak szóló Lázár Ervin Program évről évre rengeteg gyermeket juttat színházi és művészeti élményekhez. Ám középiskolába lépve ez a lehetőség megszűnik: jelenleg nincs olyan államilag támogatott, átfogó program, amely a 14 év felettieknek is biztosítaná ezt a fajta „élménypedagógiát”, és lehetőséget a kulturális tapasztalatok bővítésére. Pedig épp ebben az életkorban lennének a legfontosabbak a kritikus gondolkodást fejlesztő, az identitáskeresést támogató művészeti élmények. Szükség van a Lázár Ervin Programhoz hasonló, de a középiskolásoknak szóló kezdeményezésre, ami segíti a fiatalok személyes fejlődését, társadalmi érzékenységük elmélyítését. Amíg ilyen nem létezik, a középiskolások egy fontos lehetőségtől esnek el.

HIDAT ÉPÍTENI

Meggyőződésem, hogy a színház és az iskola közötti kapcsolat nem luxus, hanem alapvetően szükséges. Diákjaim közül sokaknak ezek az alkalmak jelentik az első igazi találkozást a színházzal, és gyakran látom rajtuk, mennyire megragadja őket egy-egy előadás. Jó példa erre egy közelmúltbeli élményünk, a Nemzeti Színház MITEM fesztiválján látott *Rómeó és Júlia*. A négyórás előadás elsőre talán túl hosszúnak tűnhetett, de a diákok meglepő nyitottsággal és figyelemmel követték. Egyik tanulóm a darab után még azt is bevallotta: annyira tetszett neki, hogy el fogja olvasni Shakespeare művét. Az ilyen pillanatok is azt bizonyítják számomra, hogy a színház valóban képes maradandó nyomot hagyni a fiatalokban, és kaput nyitni számukra az irodalom világára is. Ezek az élmények hosszútávon is formálják a diákok kultúrához való viszonyát. Ha most, fiatalon megtanulják értékelni a színházat, akkor felnőttként talán majd ők is elviszik gyermekeiket előadásokra. Ezért tartom fontosnak, hogy hidat építsek az iskola és a színház között.

BELÁNYI CSABA

a jászberényi Terplán Zénó Kolping Technikum, Gimnázium és Szakképző Iskola informatikatanára, osztályfőnök

A színház: szórakozás, nevelés, tanulás, gyógyítás

A Prohászka Ottokár Katolikus Gimnáziumban a színjátszás az iskolai ünnepek kereteiből nőtt ki. Akár egyházi, akár nemzeti ünnepről volt szó, az éppen felelős magyar vagy történelem szakos kolléga akarva-akaratlanul is a színház formanyelvét használta a méltó megemlékezéshez.

Nagyjából húsz éve, egy jól sikerült karácsonyi műsor után azzal álltak elő a diákok: ne hagyjuk abba a közös munkát, csináljunk újabb előadást, hiszen a próbák alatt a különböző osztályokból érkező gyerekek csapattá kovácsolódtak. Először csak az iskolában játszottunk, később két nagy hagyományú diákszínjátszó-fesztiválra kezdtünk járni: a gyulai Erkel Diák Ünnepre és a keszthelyi Helikon Fesztiválra. Dramatizáltunk gyermekverseket, írtunk saját darabot a kamaszkori problémákat középpontba állítva.

2014-ben váratlan, izgalmas és egyben megtisztelő volt számunkra a lehetőség, hogy vegyünk részt az Ádámok és Évák Ünnepe-n a Nemzeti Színházban, ahol abban az évben a balladák voltak a „téma”. A *Görög Ilona – a csudahalott története* című magyar népballadával kezdtünk dolgozni. A kihívás az volt, hogy megtaláljuk azt a szálát, amitől aktuálissá válik ez a régi szöveg. Azóta is ezt tartjuk szem előtt: mit akarunk elmondani egy ünnepségen vagy egy előadásban a közönségnek? Miután a diákok sem nem profik, sem nem felnőttek, igyekszünk megtalálni azt a tartalmat, azt a formát, amelyikben mégis hitelesek lehetnek. Ezért tartom jónak az Ádámok és Évák Ünnepe kezdeményezést, ami alkalmat ad erre a keresésre, és a rangos megmutatkozásra is.

A színház szórakozás, nevelés, tanulás és gyógyítás is egyben. A kultúra része, fontos, hogy minden iskolában jelen legyen valamilyen formában. Ahogy már volt szó róla, vannak színjátszóink. Egy lelkes kolléganő pedig harminc éve szervezi fáradhatatlanul az iskola diákjainak és tanárainak a színházi

előadások látogatását. De jelen van a színház a tanórákon is. A Nemzeti alaptanterv (NAT) 2012-es változata bevezette a művészeti oktatáson belül a drámaórákat 11. és 12. évfolyamon. A 2020-as NAT, bár 7. osztályban elindította, sajnos a gimnáziumban megnyirbálta az óraszámokat. Nálunk, a Prohászkaiban sikerült ezeket megtartani... Úgy érveltünk, ha fontos a gyerekek érzelmi intelligenciájának fejlesztése, akkor a dráma- és más művészeti órákra is szükség van. Elengethetetlen a játék az élet éles helyzeteinek feloldására. Kell az a „mintha” szituáció.

A Covid-járvány előtti utolsó évben szerveztünk egy egész éven áthúzódó, komplex tehetséggondozó programot: irodalom, képzőművészet, zene, teológia és színház szemszögéből vizsgáltuk a diákokkal a passiótörténetet. A program zárásaként a nagyheti virrasztáson a gyerekek által írt és rendezett modern passiójátékot adtunk elő.

Ha valaki azt a kérdést tenné fel, miért a színházat választottuk az iskolában a céljaink megvalósításához, azt mondanám, ez nem úgy alakult, hogy volt egy konkrét célunk, és ennek megvalósítására a színházat találtuk a legjobb eszköznek. Éppen fordítva történt. Elkezdtünk színházat csinálni különösebb célok nélkül: játszottunk, mert játszani, alkotni, különösen csapatban, közösen dolgozni jó.

A Prohászka egy általános tantervű, egyházi fenntartású gimnázium, különlegességünk, „specializációnk” nem „szakárgyi” jellegből fakad. Prohászka püspök gondolata fogadja a hozzánk belépőt: „A kultúra az isteni gondolatok megvalósítása.” Tehát a színjátszáson, színházi nevelésen keresztül is Isten országát hirdetjük.

JÁMBOR ERZSÉBET

a budakeszi Prohászka Ottokár Katolikus Gimnázium igazgatója,
magyar- és drámatanár

„Ha fontos a gyerekek érzelmi intelligenciájának fejlesztése, akkor a dráma- és más művészeti órákra is szükség van.

A színház otthon is

A székelyudvarhelyi Tamási Áron Gimnázium életében a színház mindig fontos helyet foglalt el, ebben a helyi Tomcsa Sándor Színházhoz való kötődésünknek is nagy szerepe van. Immár közel húsz éve szervezem az iskola és a helyi színház közötti kapcsolatot, és büszkén mondhatom el, hogy iskolánk évadonként két „bérletnyi” fiatallal is gazdagítja a nézők sorait: 540 középiskolásunk közül 350-nek állandó bérlete van). Tanulóink tehát gyakran találkoznak ezzel a művészeti formával, és tapasztalhatják meg annak élményét. Állandó résztvevői vagyunk a színházi nevelési programoknak is, ezen tevékenységek célja túlmutatni az előadásokon, és összekapcsolni azokat a mindennapok tapasztalataival. A programok helyszíne az iskola, az osztályterem, a foglalkozásokat színészek vezetik, kiegészülve egy pszichológussal. Diákjainknak lehetőségük nyílik mélyebb és személyesebb „merítést” kapni az adott előadások által boncolgatott témákból a drámajátékok, beszélgetések, improvizációs játékok során.

A 2022-es Tamási Áron-émlékév különleges mérföldkő volt iskolánk számára. A budapesti Tamási Áron Alapítvány elnökszónyának, A. Szabó Magdának az ajánlására iskolánk, Tamási egykori iskolájaként, meghívást kapott a Nemzeti Színház Ádámok és Évák Ünnepére. Ez a felkérés életre hívta a komédiTások színjátszócsoporthoz, melynek vezetésével

engem bízott meg az igazgatóság. A színjátszócsapat azóta is működik, és közel három éve Mezei Gabriella, a Tomcsa Sándor Színház művésze mentorál bennünket. A Nemzetiben szerepeltünk a *Tündöklő Jeromos* részletével, *Az ember tragédiája* 3. színével, és egy bibliai történettel.

Számunkra a színjátszókör azért fontos, mert szabad teret ad a játéknak és az alkotásnak. Kis közösség vagyunk, és nem is szeretnénk naggyá bővülni: célunk inkább a családi légkör megteremtése, ahol mindenki megtalálhatja a maga helyét, kibontakozhat és biztonságban érezheti magát. Csapatunk gyakran szolgáltatja a műsort iskolai és városi rendezvényeken. A színjátszás így szervesen illeszkedik az iskola és a város életébe, és kiegészíti az irodalmi, nyelvi és közösségi nevelést. A próbák és az előadások rendszert visznek a diákok mindennapjaiba, felelősséget és csapatmunkát tanítanak, miközben üdítő módon hozzák közelebb a fiatalokhoz az irodalmat és a művészeteket.

A komédiTások számára a legfontosabb hozadék tehát a közösség maga. Csapatunkban mindenki kap helyet a színpadon, mindenki szerves része az előadásnak. Ez az élmény erősíti a diákok önbizalmát, és megtanítja őket bátran, felszabadultan beszélni mások előtt. Barátságok, bizalom, összetartás születik a próbák és előadások során. A közös munka megtanít

arra, hogyan figyeljünk egymásra, miként támogassuk a másikat – és hogyan éljük meg együtt a sikereket. A fellépések a Nemzeti Színház színpadán pedig olyan élmények, amelyek hatalmas büszkeséggel töltik el a diákokat, és megerősíti bennük, hogy a befektetett energia, a fegyelem és a közös munka mindig meghozza a gyümölcsét.

Tanárként úgy látom, hogy a színjátszás révén a diákok nyitottabbak lesznek, bátrabban állnak ki közönség elé, és többen közülük pályaválasztásukban is magukkal vitték a színház hatását. Természetesen akadnak nehézségek is – időhiány, fáradtság –, de ezek is részei a folyamatnak, amelyek végül csak erősítik a csoportkohéziót. A színház számunkra tehát nemcsak előadás, hanem „otthon” is, olyan közösség, ahol szabadon lehet játszani, tanulni és alkotni – méltón ahhoz az örökséghez, amelyet névadónk, Tamási Áron hagyott ránk.

SZÜCS-OLCSVÁRY MELINDA,
a Tamási Áron Gimnázium angoltanára,
a komédiTÁsok színjátszócsoport vezetője

Tamásis diákok mondják

BIZALMI KÖTELÉK

„Kialakult egy szavakkal leírhatatlan bizalmi kötelék, aminek egy dolog volt a kulcsa: az egymás és magunk felé tanúsított szeretet. Szeretnünk kellett azt, amit csinálunk, szeretnünk azt a légkört, amiben benne vagyunk, szeretnünk egymás mosolyát, jeleneteit. Mert hol szeretet, ott áldás, ahogyan a házi áldás is tartja. A próbákon eltöltött idő minden másodperce egyedi volt, és minden tized-másodperce megérte a befektetett munkát. Nevetések, mosolyok, táncolások, éneklések, bizalom – ilyenekkel teltek a csütörtök délutánjaink. Talán az jön le ebből a beszámolómból, hogy minden rózsaszín volt a felkészülés során, de aki így gondolja, az nagyot téved. Mert nem attól érte meg az időnknek minden egyes percét ez a projekt, hogy csak pozitív dolgokat tapasztaljunk, hanem hogy a realitásokat látva fejlődjünk. Én személyesen úgy érzem, hogy megismerhettem magam ez alatt a néhány hónap alatt.”

Andrések Mátyás, a Tündöklő Jeromos előadás szereplője

HIHETETLEN ÉRZÉS

„A legkülönlegesebb dolog, amire mindannyian a leginkább vártunk, miközben izgalommal telve álltunk a Nemzeti Színház színpadán a takarásban: hogy megmutassuk az elmúlt hetek kemény munkáját, *Az ember tragédiája* átdolgozott harmadik színét és magunkat. Amint kiléptünk a színpadra a közönség elé, hihetetlen érzés fogott el. Az izgalom eltűnt, helyette nyugalom töltött el, és bár mi sem gondoltuk, hogy ez lesz, de jól éreztük magunkat. És ez volt a legfontosabb.

Bár fenomenális értékelésben lehetett részünk, mégis kissé lógó orral hagytuk el a színházat. Szomorúan vettük tudomásul, hogy itt most valami véget ért – de szívünk mégis hálával volt tele.”

Géczi Zsuzsanna, Az ember tragédiája előadás résztvevője

ÖSSZHANGOT TALÁLVA

„A még újak számító kis csapat nehezen találta meg az összhangot, de ezt félrerakva most már családként működünk. Minden próba egyre közelebb és közelebb vitt ahhoz az érzéshez, ami mindannyiunkat átjár: a szeretethez.

Nehezen indult el az egész folyamat, hogy miként dolgozzuk át a művet. Jobbnál jobb gondolatok bukkantak elő, amikor megszületett az előadás alapja. De ki is legyen Jancsi és Iluska? Mivel én maradtam az egyedüli végzős a csapatban, ezért az enyém volt a megítéltetés, hogy Jancsikát testesítsem meg. Alacsony teremtem miatt egyre csökkent a szoba kerülő női főszereplők száma, míg a szerencse keze azt nem adta, hogy Jácinta lett a mi Iluskánk.

Ezután már a mi feladatunk volt megírni a szövegeket és azokat színpadra adaptálni. Az utolsó két hetet már reggeltől-estig a bentlakásban töltöttük, és szinte minden nap 2-3 órás próbák zaja zsongta be a dísztermet...”

András Akos, a János vitéz előadás címszereplője

Róluk, nekik

Az iskola elsősorban az értelmi intelligencia fejlesztésére helyezi a hangsúlyt. A drámaórák, vagy a színjátszókörök az iskolákban éppen azért öröndetes „jelenségek” – ahogyan a közös színházlátogatások is –, mert ezek elsősorban a gyermekek érzelmi nevelését szolgálják. Dráma- és magyartanárként is az a célom, hogy a gyerekek lelkében keltsek érdeklődést az olyan kérdések iránt, hogy mit is jelent embernek lenni, és hogy kik is ők valójában. Nincs könnyű dolgom, hiszen olyan világban nőnek fel, amely mintha ki akarná jelölni nekünk, hogy kik vagyunk, és azt is, hogy mit jelent embernek lenni. Szóval, ebből is értelmi tananyag rendeződik végül... Pedig ezekre a kérdésekre jobb, ha az ember maga talál válaszokat.

Egy-egy közös színházlátogatást követően mindig a haza-vezető utat élvezem a legjobban diákjaimmal. Amikor látom, hogy megérintette őket mindaz, amit láttak, hallottak, átéltek. Érdekes módon ilyenkor nem a mobiljaikkal vannak elfoglalva, hanem a megtekintett darabbal. Kinek a díszlet, kinek a rendezés, kinek a színészek, kinek a szöveg, kinek a darab által felvetett probléma keltette fel a figyelmét... Márpedig ezek mind-mind intuícióból született dolgok, amikhez nem is annyira értelmileg viszonyul az ember, mint inkább érzelmileg.

Olyan darabokat keresek és ajánlok megtekintésre, amelyek ha kapcsolódnak is a tananyaghoz, így például klasszikus

drámákat, azok „megélését” segíti egy-egy élményszerű előadás. De szeretem olyanokra is invitálni a gyerekeket, amelyek az őket érintő erkölcsi kérdésekkel foglalkoznak.

A döntés mindig nagy felelősséggel jár, mert tapasztalataim szerint a gyerek mindenre kíváncsi lélek (kíváncsiságát, érdeklődését a felnőtt társadalom vagy kielégíti, vagy letöri), és sajnos láttam arra is példát, mikor a színház elidegenítette magától a tinédzsereket. Egy biztos: a látványos, izgalmas színdarabok mindig „működnek”. De ha szabadna súgnom valamit a színházi rendezőknek: nem kell minden darabot politikailag értelmezni és aktualizálni...

Elég a gyerekeknek egy jó történet, amelyben a felvetett probléma, szituáció ismerős nekik, még akkor is, ha nincsenek benne aktuális utalások. A gyerekek az ősi mítoszokban, népmesékben, mesékben is képesek felismerni magukat – és egyáltalán nem érdekli őket, hogy Piroska magyar volt-e vagy sem, mint ahogyan az sem, hogy a Piroska felnőve kire voksolt a választásokon. (Az aktualizáló darabok a felnőttek körében is inkább mélyítik a megosztottságot, nem pedig közösséggé formálják őket.) A magam részéről tehát az egyetemes, örök emberi kérdésekkel foglalkozó színdarabokat szeretem, amelyek nem csupán rólam vagy rólad szólnak, hanem mindannyiunkról.

Az Ádámok és Évával kezdődött

Nem túlzás azt állítanom, hogyha nem vettem volna részt az Ádámok és Évák Ünnepeén a középiskolai tanulmányaim négy éve alatt, nagy valószínűséggel most nem lennék színművész. Tisztán emlékszem, hogy mennyire izgatott voltam, amikor először léptem a Nemzeti Színház színpadára, amikor beleshettem a kulisszák mögé, amikor megnézhettem a színészsóráisaink öltözőjét, amikor beszélgethettem Törőcsik Marival...

Új és motiváló érzés volt, hogy kicsit „színésznek” érezhettem magam az Ádámok és Évák előadásaira készülve. A Lónyay Utcai Református Gimnáziumba jártam, és osztályfőnökünk javaslatára jött létre a színjátszó csoport, hogy ezzel segítse összekovácsolódni a közösségünket. A próbákat úgy éltem meg, hogy egy nemes ügy érdekében milyen sok áldozatot vagyunk képesek hozni. Sokszor egy-egy hosszú, kilenc-tíz tanórás nap utáni próbákon sem éreztük a fáradtságot, sőt, feltöltött minket a közös munka, és ez egy tinédzser életében szerintem nagy szó. A próbafolyamatok idején a szünetekben is a jelenetünk szövegét mondtuk össze, és az is igazság, ilyenkor sokkal jobban érdekelt minket a színház, mint például a matekóra. Ahogy évről évre hallgattuk a zsűri pozitív visszajelzéseit, engem egyre jobban „húzott” érdeklődésem a színészet felé, de amikor már csak egy hetem volt leadni a jelentkezési helyek sorrendjét, még mindig nem tudtam dönteni. Abban az időszakban volt az én utolsó fellépésem az Ádámok és Évák Ünnepeén, és akkor egy nagyon fontos mondat hangzott el az előadásunkat értékelő Seregi Zoltántól, a békéscsabai színház igazgatójától: „Kedves Benjámin, volt szerencsém az elmúlt években többször látni a játékát, és azt tudom mondani, hogy ha akarja, színész is lehet magából!” Ezután csoportunk mentorával és rendezőjével, a Nemzeti Színház drámapedagógusával, Pintér Szilviával beszélgettem erről, ő aztán bemutatott Rubold Ödön színművésznak, és ők ketten készítették fel a felvételre. Osztálytársaim közül rajtam kívül még ketten választották ezt a pályát...

KERÉK BENJÁMIN

a nyíregyházi Móróc Zsigmond Színház művésze

Szeretem azokat a társulatokat, amelyek nem akarnak „mindenki színháza” lenni, amelyeknek van meghatározott, ki-tapintható célközönsége. Engem pedagógusként azok a színházak, társulatok fognak meg, amelyek képesek a gyermek fejével gondolkodni, és *nekik* elmondani történeteket *róluk*. Valljuk be őszintén: a magyar és a világirodalom klasszikusai nem gyerekeknek, hanem felnőtteknek írták drámáikat. Elvihetem én a diákokat egy *Tartuffe*-előadásra, mondván, hogy kötelező olvasmány, ráadásul – elvileg – komédia. De vajon hol találkozunk egy mai gyerek érdeklődése azzal a felnőtt férfiéval, aki nem hisz a felesége szavának, és képes a legvégsőkig magára hagyni őt?

Kifejezetten azzal a szándékkal írtam megannyi mini színdarabot, hogy kamaszokat szólítsak meg velük, és azokkal a színjátszókörünkben foglalkozzunk. Ebbéli tehetségem képezheti vita tárgyát, de egyet bizonyosan megállapíthatok: a fiatalokat leginkább azok az írók tudják megszólítani, megnyerni, megérinteni, akik kifejezetten nekik írják regényeiket, drámáikat, verseiket, forgatókönyveiket.

SIPOS DÁVID,

*a Szentendrei Református Gimnázium dráma- és magyartanára,
az iskola színjátszókörének vezetője*

Komolyra fordult

A budapesti Farsori Evangélikus Gimnázium iskolai színjátszókörében játszani eleinte nem volt több hobbinál, de hamar komolyra fordult a dolog. Ezzel a komolysággal nem voltam egyedül, és társaimmal megállapodtunk: csakis akkor nyúlunk egy anyaghoz, ha van mondanivalónk vele. A komolyság következménye volt az is, hogy a csapat egyik fele átvette a szervezést, a többieknek továbbra is csak hobbi maradt a színház, ami nem okozott nézeteltéréseket, és a lelkesedés sem hagyott alább. Ezekben az időkben kezdett körvonalazódni előttem, hogy nemcsak a színészet, de a rendezés is érdekel, és sokkal tudatosabban és átgondoltabban fogtam neki egy-egy munkának: szövegeket, karaktereket elemeztünk, jómagam pedig a színjátszók rendezőjévé váltam. Első nagyobb sikerünk a *Játék a kastélyban* volt, azt követte a *Tóték* és a *Nagy Romulus*. A csapat létszáma folyamatosan bővült, és így érkezett el az a pillanat, amikor a Nemzeti Színház lehetőséget adott számunkra, hogy *Az ember tragédiájának* 9. színét a nagyszínpadra vihessük az Ádámok és Évák Ünnepe keretében. A szakkörvezetőkkel rengeteget gondolkodtunk a koncepción, és nekiláttunk a munkának. A próbafolyamat megterhelő volt, mivel sokunknak ez már a végzős évére esett, és nyomasztott bennünket az érettségi és a felvételi is. De a gimnáziumunk segítőkész volt, és engedélyezte, hogy bizonyos órák helyett az előadásra készüljünk. Végül eljött a nap, amikor a világot jelentő deszkákra léphettünk a Nemzetiben – a Párizsi színnel, amelyet én rendeztem, és amelyben Dantont játszottam. A visszajelzések alapján sikert arattunk, és nekünk is hatalmas élmény volt az előadás, nekem pedig ez adta a végső lökést, hogy ebbe az irányba kell tovább haladnom. A „színjátszóból” ketten mentünk tovább a Színművészetre, de minden tagnak pozitív élményt nyújtott a játékban kiélt szabadság, kreativitás. Számomra pedig remek lehetőség volt, hogy első színházzal kapcsolatos tapasztalataimat, élményeimet biztonságos, inspiráló környezetben szerezhettem meg.

TÓTH BENCE SÁNDOR

a Színház- és Filmművészeti Egyetem prózai színházrendező szakának harmadéves hallgatója

Óvodától az érettségiig

A Nemzeti Színház diákoknak, iskoláknak szóló programjai, eseményei

A Nemzeti Színház küldetésének tekinti, hogy a közoktatásban tanulók minél szélesebb körben, minél többféle módon kerüljenek közelebb a színház világához. Gazdag repertoárunkban különböző korosztályú diákoknak szóló előadások találhatók, a „SZ.I.N.változás – színház, ifjúság, nevelés” elnevezésű ifjúsági program pedig előadásokhoz kapcsolódó foglalkozásokat és önálló programokat is kínál.

Az elmúlt tizenkét évadban diákoknak, iskoláknak szóló programjaink célja az előadások befogadásának segítése, a színházi ismeretek bővítése, alkotókészségük fejlesztése, a színházra nevelés általában. Nem hallgatjuk el azt sem, hogy ezekkel színházunk nézőbázisának bővítését, erősítését is szem előtt tartjuk.

ÁDÁMOK ÉS ÉVÁK ÜNNEPE

A középiskolák állandó vagy alkalmi színjátszó köreinek szervezett Ádámok és Évák Ünnepe „mozgalom” a szolnoki Szigligeti Színházból indult 2010-ben, amihez 2013-ban csatlakozott

a Nemzeti Színház. Minden évben más és más „téma” 10-15 perces feldolgozása a feladat. Így kerültek színre népballadák, bibliai történetek, *Az ember tragédiája* színei, a *Csongor és Tünde*, Tamási Áron-színművek és 18. századi iskoladramák részletei, illetve Arany János egy-egy balladája. A 2025/2026-os évadban a „téma” újra a *Csongor és Tünde*. A színre állítandó darabrészletet, balladát, színt soroslás útján kapják meg a csoportok.

Tucatnyi, döntően budapesti és környékbeli iskolaiskolából összesen 180-250 diák lép fel egy-egy ünnepen, amelyet a Magyar kultúra napjához igazítunk.

Az Ádámok és Évák Ünnepe nem verseny. Az előadásokat egy zsűri értékeli, és ha van rá igény, további konzultációkra is van lehetőség. A csapatok minden évben közös tanulmányi kirándulást kapnak ajándékba. Így jártak már a diákok Alsósztrégován és Csesztvén Madách Imre nyomában, Sárospatakon, ahol az iskoladramák előadásának volt egykor nagy hagyománya, illetve Nagyszalontán, Arany János szülőhelyén is.

Célunk a beavatás a színházcsinálásba. A diákok – tanárjukkal vagy önállóan – maguk találják ki a koncepciót, állítják színpadra a jeleneteket, készítik el a szükséges jelmezeket, kellé-

KULISSZÁK MÖGÖTT A NEMZETIBEN

Ráhangoló

Az előadás előtt a produkció dramaturgia és/vagy rendezője, illetve színházpedagógusunk mintegy 40 perces beavató beszélgetést tart iskolai csoportoknak. A ráhangoló után a diákok felkészültebben ülnek be az előadásra, figyelhetnek összefüggésekre és érdekes részletekre is.

Kulisszajárás

A csoportos iskolai színházlátogatások alkalmával, az előadás előtt nyílik rá lehetőség, de kérhetik külön programként is. Mintegy 30 perces séta közben bemutatjuk a színház működését, a színpadokat, az öltözőket és egyéb „háttérdekségeket” is.

Pályaaorientációs épületlátogatás

A bő egyórás épületismertetés, kulisszajárás közben színházunk többféle munkakörben dolgozó munkatársával találkozhatnak a diákok, akik örömmel mesélnek szakmájukról, az oda vezető útról.

DÉRYNÉ PROGRAM

A Nemzeti Színház szakmai irányításával működő Déryné Program oktatási pillére négy egymásra épülő elemből áll. A Vitéz László Program klasszikus bábjátékokat, meseelőadásokat és interaktív foglalkozásokat kínál óvodásoknak. A Lázár Ervin Program általános iskolás gyermek számára biztosít színházi és kulturális élményt. A KultUp középiskoláknak szóló digitális és élményalapú drámapedagógiai program. A Dráma mindenkinek projekt magyar irodalmi műveket drámapedagógiai és filmes eszközökkel feldolgozó oktatási csomagot kínál pedagógusoknak. Részletek, információk: deryneprogram.hu, kultup.hu

keket, de a Nemzeti igény szerint mentort (színészt, dramaturgot, színházpedagógust) is biztosít akár az előkészületekhez, akár a próbákhoz, a rendezéshez. A kész jelenetek a Nemzeti nagyszínpadán kerülnek színre, és ehhez – a professzionális színházi működésbe illeszkedve – rendezőasszisztensek, ügyelők, műszaki dolgozók adják a háttérrel, és szolgálják ki a diák-produkciókat.

NEMZETISZÍNHÁZ-TÖRTÉNETI VETÉLKEDŐ

A teátrum történetéről szóló vetélkedőt a 2014/2015-ös évad óta szervezzük a középiskola 10. és 11. osztályos diákjai számára. Évente 20 és 60 között van az egy versenyben részt vevő 4-6 fős csoportok száma, amelyek az ország minden tájáról, még a határon túlról is érkeznek.

A verseny első három fordulója az online térben zajlik. A feladatok között van plakáttervezés, előadásajánló-írás és filmforgatás, neves színészek, rendezők élettörténetét bemutató prezentáció készítése, fiktív előadás szinopszisének megírása. A kész feladatokat egy erre a célra létrehozott internetes oldalra töltik fel a diákok, amelyet a színház munkatársai pontoznak. Az élöben zajló döntőben – amelyet a Nemzeti Színház Gobbi Hilda Színpadán tartunk – a hat legjobb csapat méri össze tudását és kreativitását.

A győztes csapat jutalma, hogy a Nemzeti Színház egy egész napra kitelepül az iskolájukba. Tartunk rendhagyó irodalomórát, beszélgetést színésszel, rendezővel, dramaturggal, van fodrász- és sminkbemutató, beszédóra és egy-egy előadás, amelyet akár az egész iskola meglelkinthet.

Fontosnak tartjuk, hogy az ifjúság el tudjon igazodni a magyar színház történetében, mélyebben megismerkedjen az ország első színházának múltjával, szerepével, kiemelkedő színészeivel, rendezőivel, színházi alkotókkal és előadásokkal.

SZÍNHÁZPEDAGÓGIAI FOGLALKOZÁSOK

Leginkább a „színházra nevelés” fogalmával írhatók le azok az alkalmak, amelyeket az iskolai tananyagban is szereplő előadásainkhoz kínálunk. A 60 perces előkészítő, illetve feldolgozó foglalkozások során az informális tanulás útján színház- és drámapedagógiai módszerekkel „nyitjuk” a diákokat. A tanárok akár mindkét foglalkozást kérhetik, annak helyszíne lehet az iskola, például egy irodalom- vagy osztályfőnöki óra keretében, vagy a színház, közvetlenül az előadás előtt és után. Az alábbi előadásokhoz tartunk foglalkozásokat: *János vitéz* (5.-6-osztály), *Egri csillagok* (6-7. osztály), *Csongor és Tünde* (7-8., illetve 9-10. osztály), *Bánk bán* (10-11. osztály).

Az előadásokat megelőzően az előkészítés a cél, ami segíti, irányítja befogadását, a feldolgozó foglalkozások pedig a látottak mélyebb megértését szolgálják, és alkalmat adnak az élmény kibeszélésére is. Reméljük, hogy „kulcsokat” adunk ezzel a későbbiekre is, hogy a diákok a színházi élmények értő, és a látottakat tovább gondoló befogadói legyenek.

MAGYAR NÉPMESE HÁZA

A 2025/26-os évadban indult a Magyar Népmese Háza program, amelynek előadásaira már 4 éves kortól várjuk az óvodás és kisiskolás csoportokat és tanáraikat. A sorozat első két előadására – *Tizenkét varjú* és *Halász Józsi* – már várjuk az érdeklődőket.

OSZTÁLYTERMI ELŐADÁS

Korábban voltak úgynevezett „misszió” produkcióink: a *Bánk bán*nak és a *János vitéz*nek készült egy-egy iskolai, utazó változata, amelyben a színház műsorán szereplő előadásokban kisebb szerepeket játszó akkori egyetemista színészosztályok tagjai szerepeltek. A *Bánk bán missziót* mintegy 30, a *János vitéz missziót* pedig 20 alkalommal hívták meg iskolákba a hozzájuk kapcsolódó foglalkozásokkal együtt. Az említett két előadás „életciklusa” azzal, hogy a szereplők végeztek az egyetemen, befejeződött. Osztálytermi előadása átmenetileg nincs a Nemzetinek.

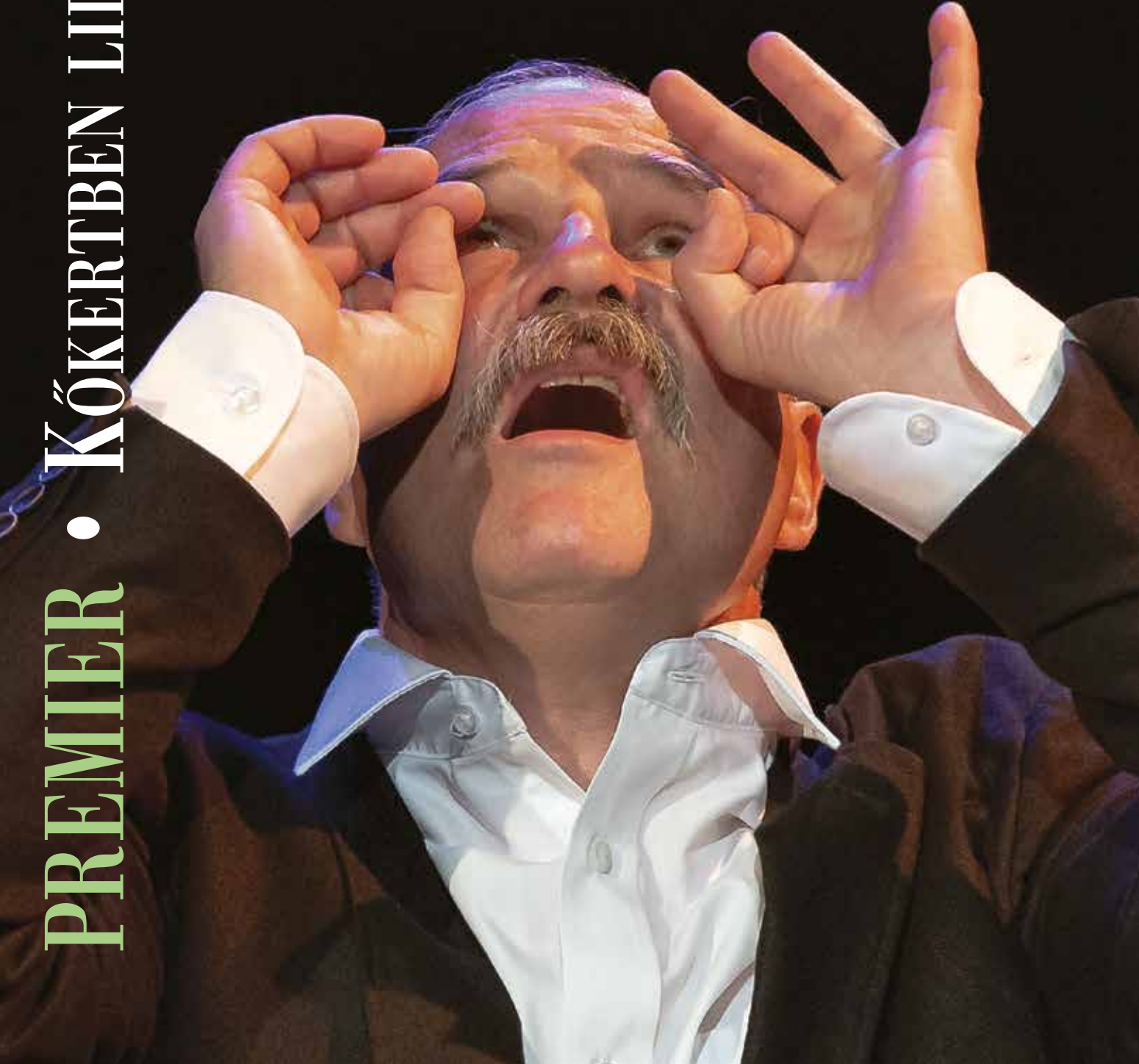
összeállította: PINTÉR SZILVIA,
a Nemzeti Színház ifjúsági programokért felelős munkatársa,
drámapedagógus

#NEMZETIADIAKOKERT, LÁZÁR ERVIN PROGRAM

A kulturális javakhoz való hozzáférés segítése volt a célja a Nemzeti által a 2016/2017-es évadban indított és az országban egyedülálló programnak: #nemzetiadiakokert. A jelentkező diákcsoportok és kísérőtanáraik meghatározott előadásainkat ingyenesen nézhetik meg, hogy a jegyár ne lehessen akadálya annak, hogy a fiatalok eljuthassanak színházba. Eredetileg a *Tóth Ilonka*, a *Fekete ég* – a *fehér felhő* (ezek már nem láthatók), valamint a *Csongor és Tünde*, illetve a *János vitéz* szerepeltek a kínálatban. Jelenleg az utóbbi két előadás mellett a *Bánk bán* is választható.

A #nemzetiadiakokert volt a modellje a 2019-ben indított országos Lázár Ervin Programnak (LEP). Ennek eredeti célja az volt, hogy minden általános iskolás gyerek függetlenül lakóhelyétől és szociális helyzetétől tanévenként egyszer jusson el színházba. A program kínálata azóta tovább bővült báb- és táncszínházi, hangverseny- és cirkuszlátogatási lehetőségekkel. Az iskolák számára az előadások ingyenesek, az állami finanszírozású program az utazási költségeket is megtéríti. A Nemzeti 4–5. osztályoknak a *Leánder és Lenszirom*, a *János vitéz*, az *Egri csillagok*, a 7–8. osztályoknak a *Csongor és Tünde*, az *Ázott hajában hét halott bogár ragyog*, a *Salome*, a *helység kalapácsa* és a *Körhinta* előadásokat ajánlja.

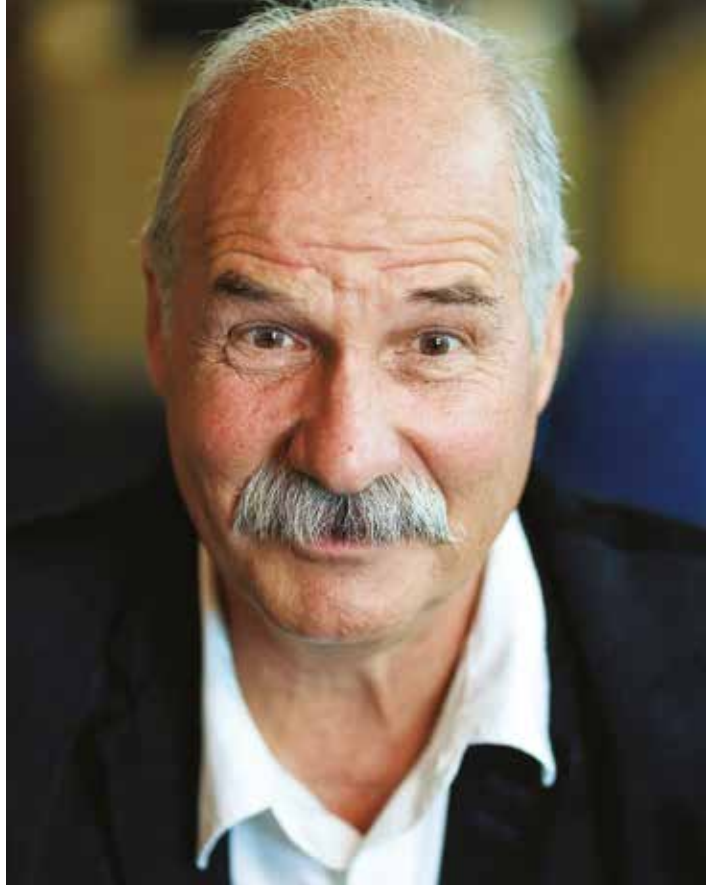
PREMIER • KÖKERTBEN LILIOM

„Ezek a dalok, mesék nem historikusak.

Nem nyüzsögnek benne történelmi alakok, nincs benne történelmi esemény.

Nem a hazáért haltak fáklyasora alatt, inkább az azt megtartó erények mécseskéi mellett születtek. Túlélésünk, megmaradásunk, felemelkedésünk egy-egy pillanatát, elágazó utait rögzítik.

Mikor az ész szívbe botlik

Berecz András meséivel Igazságról, hamisságról és az aktualitás szükségtelenségéről

„Hazug Pista tanítványa most az Igazságot nyomozza” – mondja Berecz András ének- és mesemondó, akinek *Kőkertben liliom* című lemeze 2000-ben született, de „sok idő telt el azóta, jól megforgattam a témát, nyestem is, hizlaltam is, derítettem is rajta, hadd kacagjon a közönség”. A mesék filozófiájáról, az időszerűségről és a Jóság és Örök Igazság felhőcskéiről is beszélgettünk egy újjászületett régi meselemez premierje alkalmából.

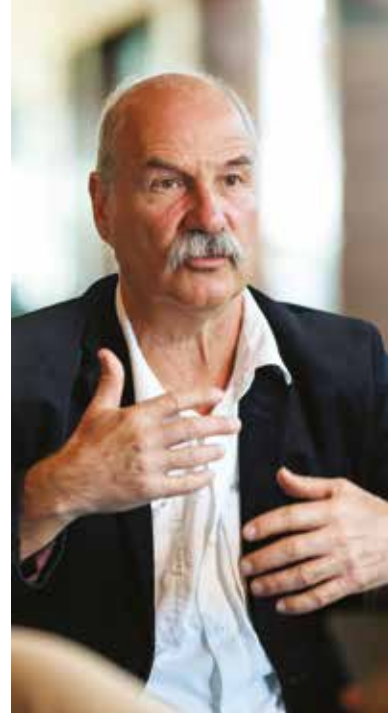
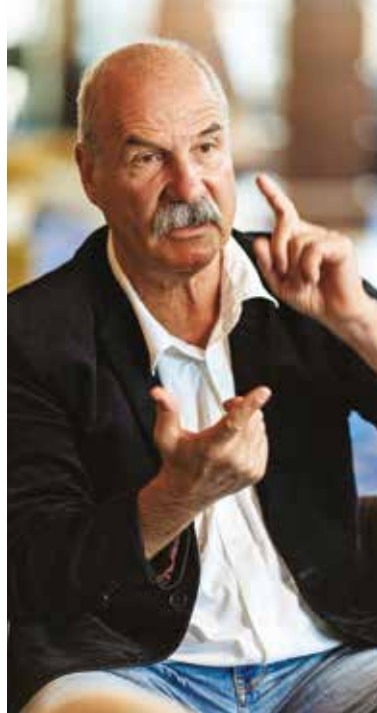
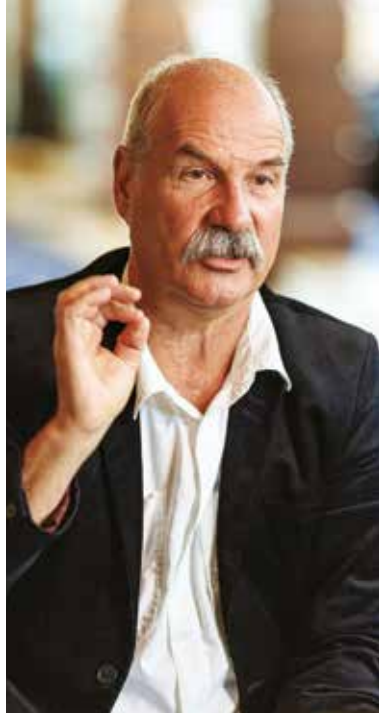
A cím mindig kulcs is. Milyen zárat nyit fel ez a kép: *Kőkertben liliom*?

– A címet egy moldvai csángó népdalból emeltem ki. Ebben az áll, hogy a liliom elunta már a vízparti életet, el akar bujdosni, ezért új helybe kell tenni... „új helybe, kőkertbe, háha megfogannék!” Ez a sűrű kép jól elcsábított! Egész annyira, hogy négy cd-lemeznyi mondanivalóm lett belőle, és még nem biztos, hogy vége van. A dal elsődlegesen a leány sorsán tündöklik. A nagyleányt ki kell tenni az ablakba, sokaságba vinni, lássák, ragyogjon rá a világ, éljen úgy leányságában, mint a virág, kint a folyóparton, szabadon! De aztán, hogy haladjon is az élet, el kéne vegye valaki. Hát ugye jönnek a marhák, hogy igyanak, letapossák szegény kis virágot, tisztára oda lesz a becsület! Valaki olyan kell elvegye, aki mint valami jól megépített erős kőkert,

szorosan ölelje, óvja, éltetni tudja. Ebből lesz az új élet. Na ebben láttam én meg a nekem való, sokféleképpen használható képet. Természeti, etikai törvényeket véltem fölfedezni e mögött. Különösképp érdekelt az élet kétféle védelme: a szabadság és a törvény, vágy és kötelesség... Az, hogy a „porondos víz martja” és a „kőkert” hogyan feltétele az életnek... tehát hogy mikor, mitől virul a liliom.

Huszonöt éve, 2000-ben készítette el a *Kőkertben liliom* című cd-lemezt, amit aztán a Bárka Színházban mutatott be. Mi adta az aktualitását akkor, és mi adja most?

– Ez a műsor csak kicsiben hasonlít ahhoz a régihez. Sok idő telt el azóta, jól megforgattam a témát, nyestem is, hizlaltam is, derítettem is rajta, hadd kacagjon a közönség. Úgy általában

nem keresem az aktualitást. Sokat gyengít a mese szövegén, ha aktualitás süt belőle, mert az többnyire rövid életű, a jó mese akkor sem az, ha vidám. Persze, ha valami aktuális esemény, gondolat megragad, nem kapálódzok ellene. Engedem, dolgozzon, keresgéljen a dalok, mesék között. Hadd emeljen le a polcra a frissnek tűnő, újra és újra születő kérdésekre ezeréves válaszokat. Ha jobban meggondolom, ebben az időben, 2000-ben „időszerű” gondolatok járkáltak a fejemben. Ekkor volt a magyar államalapítás ezeréves ünnepe. Szent István király alakja, lélekemésztő, nemzetmentő és országjavító nehéz döntései foglalkoztattak. Szigorú törvénykezés és kegyes irgalom – miből mennyi kellett akkor, hogy országát felvirágoztassa egy uralkodó. Ezek nem hagytak nyugodni. Ebben a „nyugtalanágban” addig keresgéltem a témában érvényes dalokat-meséket, míg erre az én kedves vízpartomra, kőkeremre rá nem találtam. A Bárkába eleinte az előadások után iddögölök mulattatására hívtak, aztán valahogy benn találtam magam a színpadon. És jó néhány előadás közül ez a bemutató volt az egyik.

Ezek a mesék, dalok a historikus költészetből merítenek?

– Ezek a dalok, mesék nem historikusak. Nem nyüzsögnek benne történelmi alakok, nincs benne történelmi esemény. Nem a hazáért haltak fátklyasora alatt, inkább az azt megtartó erények mécseskéi mellett születtek. Túlélésünk, megmaradásunk, felemelkedésünk egy-egy pillanatát, elágazó utait rögzítik. Olykor világos képekben, máskor rejtjelesen, vagy tiszta öntudatlanul. Nem a krónikás irodalomból valók. Népdalok, népmesék ezek, szerzőjük „nincs”.

Gondolom, van valami jó kacsaringós, mesés cselekmény.

– Igen, anélkül kár is volna az egész! Az est kerettörténete – láss csudát! – hogy „keresem” az Igazságot. Igen, Hazug

Pista tanítványa most az Igazságot nyomozza. Fő tengelye az „Igazság és Hamisság utazása” mese. Tágabb értelemben persze Rend és Káosz, Fény-Árnyék, Erény és Bűn küzdelme ez. Ha jól csűröm-csavarom, Mátyás király is előkerül majd menet közben, bedugja nevezetes orrát az egyik mesébe, az éhező Igazságot kenyérrel, jó fenyőmagos túróval kínálja. Egy másik király az országát nyeldeső özönvízben együtt tanul majd úszni az éppen arra tempóztató Igazsággal, s miközben egyszerre köpködik a sáros vizet, megtetszenek egymásnak. Így aztán, mikor a vizek újra medrükbe térnek, a király marasztalni kezdi az Igazságot, kardot és leányt ad mellé: „Az egyiket kösd fel, a másikat vedd el! Az egyik megvéd, a másik elszaporít!” – így kecsesgeti új barátját.

Tömény filozófiának tűnik, pedig népművészet! Valami új barátságot kötött Bercz András is a filozófiával?

– Szeretem a filozófiát, és olykor picit sajnálom is. Ahhoz, hogy kimondjon egy mondatot, minden szavát tisztáznia kell, időigényes, úzői homlokát is jól megbarázdálja. A népmesék közt van bőven olyan, melyik bölcsélet a javából, s mégis könnyed. Nagy terhet visz, magasba, fél lábon szökdécselve, mosolyogva. Babérja sincs szüksége. Nincs is, akinek fejére tedd! Bölcsélet érzéki képekben, ragyogó csomagolásban. Mindenki megtalálja a neki való ajándékot, a neki való szintet.

A történet, a hasonlat segíti a gondolatot. Ez esetben is igaz ez?

– A száraznak kikiáltott filozófia sincs persze eltítva a mesétől, a költői szépségű hasonlatoktól. Ez a híd a két műfaj közt. Platón például – akiről azt tartották, hogy az európai filozófia mindenestül lábjegyzete az övének – kedvelte a mesét. A *Kőkeretben lilium* témája például nem is áll messze Platón barlang-hasonlatától. A fogságából, barlangméllyi látomásaiból szaba-

dult, napvilágra került ember hazugságnak vélt igazsága máig ható szöveg. Mesés, közérthető példázat. Platón előadásai mégis túl homályosnak, bonyolultnak tündek a hétköznapi ember számára. Egy korabeli írás szerint, amikor meghirdetett egy előadást a Jóról, jöttek az emberek, „hogyan megtanulják, mitől lesznek boldogok, de olyasvalamit hallottak, ami nekik felsőbbrendű matematikának tűnt”. Hát igen, a precizitás ízetlenségét oldani, a bonyolultat egyszerűsíteni, a szárazságot nevetéssel, könnyekkel megkengetni, ez már a mese feladata. Szép, mikor az ész – nagy nyargalása közben – szívbe botlik.

Direkt válaszok, hogy mégis mi volna az igaz, mi volna a hamis, előkerülnek az esten? Eljut-e odáig a műsor, hogy kimondjon ilyesmiket?

– Nem nagyon. Tán a régen elporladt tízezer és tízezer meseszerző az alapigazságokat nem is vizsgálta. Feltételezték, hogy a hallgató az egy Isteni Hatalom előtt fejet hajt, hogy a szív aljában jóra hajló, mélyemlékezetünkben ott gomolyognak a Jóság és Örök Igazság felhőcskéi... Inkább az érdekli ezeket az általam ismert „Igazság-meséket”, ami egyébként Széchenyi Istvánt is: hogy lehet az, hogy egy kicsit mindenkinek igaza van? És hogy a békesség, a normális élet érdekében mit kezdjünk mi ezzel? Olyan helyzeteket alkotnak ezek a mesék, amelyben az Igazság nem szembeeszkő, nem magától értetődő. Az egyik mesében például a róka mondja ki a „nagy igazságot” – miután kellőképp megutáltuk –, hogy „Istennek szavát mindenki nem hallja meg.” Na jó, ez mondjuk Fáy András meséje. Elgondolkodtató egy másik mese egyik részlete is, mikor az Igazságot legyőző Hamisság idővel koldusbotra jut, éhhalál szélén megindul Igazságot keresni... Aki bűnhődve, éhesen, nyűtt bocskorban, véres lábbal keresi az Igazságot, az bizony szánalmat ébreszt. Ítéletünkben elbizonytalanít. Idő és türelem kell, míg végre megérezzük a mese állásfoglalását, olykor rejtőző, végső ítéletét. Persze közönség előtt elmesélve lázas, bolondos bújócska az egész. Talán úgy is mondhatnám, hogy ez a *Kökertben lilium* mintha az Igazság és a Hamisság álarcos bálja volna. Az is lehet, hogy pusztán csak a mese varázsát félttem ezzel a mellébeszéléssel. Ha jobban meggondolom, nyüzsögnek benne a direkt válaszok, konkrét, sőt, hasznos igazságok: „Olyan az igaz dicsőség, hogy a kerülőt keresi, a keresőt kerüli” – na ez például. Vagy az, hogy a Hamisságot nem az ördög fogja kiszorítani a világból, az haragjában is csak jót tud vele tenni, s hogy az Igazság kereséséből, pártolásából – a méltó emberi életért, az apokalipszis késleltetéséért – nem maradatsz ki... De hát szinte fáj ezeket a meséből kiszakítani.

KORNYA ISTVÁN

| fotó: Eöri Szabó Zsolt

Mese az Igazságról

(részlet)

Egyszer az Igazság elunta vala egyhelyt. Kenyeret, túrót tett, jól feltarisznyálva világgá indult. Ahogy meneget, valami árnyékból elébú a Hamisság:

– Szerusz, drága rokonny!

– Szerusz, földi! – köszön az Igazság es.

– Hova, merre?

– Világgá. Szememmel látni, lábamot használni, karomot poróbalni – így beszélt az Igazság.

– Ej, abba melléd állok én es – így rikkant a Hamisság. – Rakjuk össze kenyerünköt! Előbb a tiédből faljunk, osztán az enyimből, jó-é!

Megindulának együtt, s valóba elébb az Igazság kenyerit ették volt. Így állt az egyezés. Teltúl bé es falák mind az Igazság kötségit. Hamar zászlaja lett neki a könnyű tarisnya. Lobogott az ódalán, ahogy a szél füttyölt!

Üdö múlva megehült az Igazság, de ugy esett, hogy nem kapott. A szeme kopogott, a hasa morgott. Ama kopogás-morgás azonban nem vala elég, há kérte még szóval es:

– Adj egy falást, földi, mer megnyuvadok!

– Adok szivesen, ha egy szemed elvehetem – így beszélt a Hamisság.

Az Igazság odatartá jobb szemit, s anélkül maradt. Így került vacsora. Aztán, hogy odább esmént megehült, bal szeme lett vacsoráért a fizetség. Majd a bal karját, s még a jobbát es levágta neki kardjával a Hamisság. Többől, hogy ne lipinkázzék semmit es! Szegény, hogy most már csak fél-Igazság vala, egészen jól lakott a Hamisság barátságával, kérte: ha volna szüives valami városnak kapujába vezetné el őt. Kúdulással tán fejebb jut! Fogta Hamisság az Igazságot, s egy akasztófa alá vezeté. Itt hamar feljebb juthat akárki!

Kökertben lilium

Berecz András estje

mikor? hol?

PREMIER: november 3. – 19 óra

Kaszás Attila Terem

PORTRÉ • PALLAG MÁRTON

Bobin, Nonancourt unokaöccse
az Olasz szalmakalap című előadásban

„Azt hiszem, csak arra utal ez a fizikai színház kifejezés, hogy nagyobb szerepet kap a mozdulat, a tánc és egyáltalán a színész teste, mint a prózai színházban. Ennek a színházi nyelvnek sokféle változata, stílusa létezik, de egyik közös ismérve ezeknek, hogy a szerepalkotás folyamata inkább kívülről kezdődik, és nem a lelki folyamatok elemzésével, mint a hagyományos színházban.

A szótlanság beszédes is lehet

Pallag Márton a színpad vonzásáról, a fizikai színjátszásról, a szerepváltásokról, korunk és magunk megértéséről

A kisebb szerep néha több lehetőséget ad a színésznek, mint a figyelem fókuszába kerülő, gyakran már agyonelemzett és értelmezett, sokféle elváráshoz igazított főszerep. Ezért sincs különösebb szerepálma Pallag Mártonnak. A fölösleges korlátok nélküli, szabad átlényegülését szolgálják a fizikai színész szakon elsajátított ismeretei. Meggyőződése, hogy a színpadon szavak nélkül is beszédessé válhat egy-egy megidézett személy.

A pályakezdéséről eddig annyit sikerült kiderítenem, hogy gimnazistaként látta a Csokonai Színházban a Horváth Csaba által rendezett *A tavasz ébredése* című előadást. Ennek hatására választotta később a Színház- és Filmművészeti Egyetemen a színházrendező – fizikai színházi koreográfus szakot. De mi vitte az Ady Endre Gimnázium drámatagozatos osztályába? Korábban is vonzotta a színház!

– Biztos vonzott a színház, de akkor még nem gondoltam, hogy színész leszek. Azért drámatagozatra nem csak azok jelentkeznek, akik színésznek készülnek. Van egy meghatározó emlékem, miért döntöttem az Ady mellett... Elmondhatom?

Mondja csak!

– Úgy alakult, hogy nyolcadikban, a pályaválasztás idején csak két középiskolába mentem el nyílt napra. Először a Mechwart András Gépipari Szakközépiskolába, mert az esett a lakásunkhoz legközelebb. Ott azt láttam, hogy egy 35 fős osztályban 32 fiú van. Másodikként az Ady Endre Gimnáziumba néztem be, ahol – mit ad Isten – épp ellenkező volt a nemek aránya. Döntöttem!

Fontos szempont! De gondolom, már az általános iskolában érték olyan hatások, amelyek miatt a drámatagozat is érde-

Behemót A Mester és Margaritában

kelte. Nyilvános szereplések? Iskolai ünnepségek? Szavalóversenyek?

– Igen-igen, ezek megvoltak. Ötödikben lett egy új tantárgyunk, a „tánc és dráma”. Nagyszerű magyartanárunkkal, Kissné Komáromi Margittal először meséket báboztunk, hatodikban már megcsináltuk Petőfi hőskölteményét, ahol én játszottam a széles tenyerű Fejenagyot, a helység kalapácsát. Ezt a sulitornatermében mutattuk be, de később eljutottunk vele igazi színházba is egy gyermekszínházhoz találkozóra, ahol emlékeim szerint arany minősítést kaptunk. A következő bemutatónk Csokonai Dorottyája volt, és meg lehettem velem elégedve, mert rám osztották a címszerepet, a vénkisasszony Dorottyát.

Csupa főszerep! Már az általános iskolában...

– Még visszább is tudok menni az időben! Én ugyan nem emlékszem az óvodáskori történetre, de a családi legendáriumba bekerült, hogy mindenkit meglepett az első nyilvános szereplésem. A karácsony előtti betlehemi játékokban az egyik pásztor voltam, és a hangom úgy zengett, hogy betöltötte a templomot. Legalábbis így szokták mesélni a szüleim. Ez azért érte őket váratlanul, mert egyébként olyan voltam, mint a padlóváza. Ahová letettek, ott is maradtam, és csak figyeltem, követtem az eseményeket. Most is inkább ilyen szemlélődő vagyok. Talán éppen azért szeretem a színházat, mert itt felszabadultan játszhatok, kiadhatom magam. Ez lehet annak is az oka, hogy különösen kedvelem a szélsőséges figurákat.

Otthon, a családban mennyire volt téma a színház?

– Volt bérletünk a debreceni Csokonai Színházba, de ennél erősebb kapcsolat nem volt az előadó-művészetekkel. Inkább reális érdeklődésű volt a család. Édesapám matematika–fizika szakos tanár, édesanyám programozó matematikus.

Az első kőszínházi élményeit fel tudná idézni?

– *A dzsungel könyve* az első emlékem. Óvodás voltam, mikor a debreceni színházban láttam. Nagyon tetszett, megkaptam a zenéjét kazettán, és rongyosra hallgattam otthon. Érdekes, hogy mostanában is sokat hallgatom, de már a fiam miatt. Most ők az óvodások. Amikor a gimnáziumot kezdtem, emlékeim szerint könnyedebb, számomra ezért unalmasabb előadások futottak a Csokonai Színház repertoárján, amihez képest óriási változás volt, amikor 2006-ban Vidnyánszky Attilát nevezték ki művészeti vezetőnek. Későbbi mesterem, Horváth Csaba pedig a táncszínház vezetője lett. Tényleg berúgták az ajtót, már az első évadot a Jel fesztivál nevű eseménnyel kezdték, ahol a Nagy József – vagy Josef Nadj, ezen a néven lett világhírű – koreográfus által rendezett *Woyzeck*-előadást láttam, és habár nem sokat értettem belőle tizenöt évesen, letaglózó erejű élmény volt. Addig nem látott dimenziók nyíltak ki, milyen is lehet a színház. Röviddel utána a Vidnyánszky Attila által rendezett *Liberté '56* című előadás is katartikus volt. Sírtam a nézőtérén. Szóval hamar rajongójává váltam annak az új színháznak, és igyekeztem minden bemutatót megnézni. Mai napig

PALLAG MÁRTON

1991-ben született Debrecenben. Az ottani Ady Endre Gimnázium drámatagozatos osztályában érettségizett. A Színház- és Filmművészeti Egyetem hallgatójaként az akkor először indított színház-

rendező – fizikai színházi koreográfus szakon, Horváth Csaba és Lukáts Andor osztályában 2014-ben végzett. Tíz évig a Horváth Csaba által vezetett Forte Társulat tagja volt, majd 2024. december 1-jén a Nemzeti Színházhoz szerződött. 2020-ban megkapta a Junior Prima Díjat, 2022-ben pedig az évad legjobbnak ítélt Shakespeare-alakításáért a Gábor Miklós-díjat.

A 2025/26-os évadban a *Rómeó és Júlia*, az *Olasz szalmakalap*, a *Csíkсомlyói passió*, az *Egri csillagok*, *A Mester és Margarita*, *A kaukázusi krétakőr*, a *Csongor és Tünde* előadások mellett új szerepben *A király halódik* című Ionesco-drámában is színpadra lép.

emlékszem az *Úri muriva*, *A sasfiókra* vagy a *Halotti pompára*, ezek mind nagy hatással voltak rám.

A drámatagozaton kik tanították?

– Elsősorban Csikos Sándort kell megemlíteni, aki beszédtechnikát tanított nekünk, és akit láthattunk is játszani, hiszen a Csokonai meghatározó művésze volt. Az ő hangján keresztül igazán meg lehetett szeretni a magyar nyelvet, az irodalmat, és tanítási módszerén keresztül megtanultuk, hogyan is kell beszélni. A személyiségeből áradó bölcs huncutságit az egész osztály odaig volt. Nagyon büszke vagyok, hogy a Nemzeti Színházánál kezdtem színpadi beszédet tanulni.

Csikos „klasszikus” színész, gondolom, nem az ő hatására választotta később a fizikai színházi irányt?

– A Horváth Csaba által rendezett előadás, *A tavasz ébredése* még csak fokozta az ámulatomat. Azt az élményt, azt a komplexitást azóta sem tudta „megugrani” általam látott előadás. Krisztik Csaba volt a Wedekind-darab főszereplője, aki épp akkoriban tanított minket az Adyban. A fő tárgyat, tulajdonképpen a színészmesterséget tanította úgy, hogy az első órán kijelentette, nem fogunk megszólalni a színpadon. Egy évig. Ő ismertetett meg velem, hogy előadóművészként mennyire meghatározó a mozdulat ereje. Hogy mozgással gondolatokat, érzelmeket kifejezni vagy testtel karaktert ábrázolni mennyire

felszabadító. Éppen abban az évben, amikor mi végeztünk a gimnáziumban, akkor indult a Színház- és Filmművészeti Egyetem első színházrendező – fizikai színházi koreográfus osztálya Horváth Csaba és Lukáts Andor vezetésével. Ennyire szerencsés vagyok, hogy időben és térben pont ilyen hatások értek egyszerre és tulajdonképpen véletlenül. Ezek nélkül, még ha színész is lennék, biztosan teljesen más eszköztárral, ízléssel, egyszóval máshogy játszanék. A gimnáziumi osztálytársak közül velem együtt ezen a szakon végzett Nagy Norbert és Horvay Barnabás. Fehér László pedig, aki ettől az évadtól szerződött a Nemzetibe, a velünk párhuzamos prózai osztályba járt az egyetemen.

Nem is volt más terve? Csak a színház?!

– A második helyen az ELTE szerepelt. Történelemből az emelt szintű érettségit 97 százalékon teljesítettem. Ezt elsősorban a történelemtanáromnak, Rózsavölgyi Gábornak köszönhetem, aki abban az időben a gimnázium igazgatója is volt. De hogy őszinte legyek, inkább csak magamat nyugtattam volna a történelem szakkal. Arra gondoltam, ha nem sikerül a színművészeti, ne keseredjek el, higgyem azt, hogy van más út is számomra.

Visszatekintve az időben: melyik kor foglalkoztatta leginkább?

– Elsősorban a 19-20. századi események érdekeltek. Azt hiszem, saját korunk és a magunk megértéséhez, az élethelyzeteink alakulásához nagy szükség van ezekre a történelmi ismeretekre is.

A fizikai színház lényegét is el tudná magyarázni ilyen röviden?

– Nem. Hosszabban sem nagyon! De komolyra fordítva a szót: azt hiszem, csak arra utal ez a fizikai színház kifejezés, hogy nagyobb szerepet kap a mozdulat, a tánc és egyáltalán a színész teste, mint a prózai színházban. Ennek a színházi nyelvnek sokféle változata, stílusa létezik, de egyik közös ismérve ezeknek, hogy a szerepalkotás folyamata inkább kívülről kezdődik, és nem a lelki folyamatok elemzésével, mint a hagyományos színházban. A jó forma magában hordozza a tartalmat. Tehát egy testtartás, egyetlen mozdulat, de akár csak a fegyelmezett, szuggesztív jelenlét sokszor beszédesebb, mint egy hittel, lélekkel, nagy átéléssel végigbeszélt jelenet. Legalábbis én így látom. Az egyetemen sokféle mozgásformát tanultunk – tai chi, aiki-

Kalmár a Csongor és Tündében

do, balett, kortárs tánc, kontakt tánc, butoh, volt no-színházak kurzusunk is. És persze beszédtechnikától a tánc történeten át az operettkurzusig még rengeteg dolgot tanultunk.

Mindez olyan társulatot, csoportot feltételez, amelynek minden tagja ismeri, használja ezt a színházi nyelvet.

– Diploma után az osztályfőnököm, Horváth Csaba rendező-koreográfus által alapított Forte Társulat tagja lettem. Valóban nagyon egy nyelvet beszélt és beszél ma is a társulat. Elképesztően hatékonyan dolgozunk, felszavakból is értjük egymást. De dolgoztam más független színházban is, ahol másféle iskolán nevelkedett színészekkel kellett a tudásainkat összedolgozni. Játsoztam a Maladype Színházról a Táp Színházhoz át a Narratíva társulatig sokfelé, és vidéki városokban is, Kaposváron, Székesfehérváron vagy a szombathelyi Weöres Sándor Színházban...

A Vízkeresztben, amelynek Böföghy Tóbi szerepéért 2022-ben megkapta a legjobb Shakespeare-alakítást elismerő Gábor Miklós-díjat! Impozáns névsorba került, hogy csak néhányat említsünk közülük: Cserhalmi György, László Zsolt, Kulka János, Hegedűs D. Géza...

– Ezt a díjat mindig az előadás végén, a tapsnál adják át, és csak ott derül ki, hogy ki kapja az elismerést. Amikor a szünetben elterjedt a hír, hogy itt vannak a Gábor Miklós-díj kuratóriumának képviselői, tippelgettünk, hogy vajon ki kapja. Én még ugrattam is a többieket, hogy nem is érdemi meg senki. Így aztán annál inkább meglepődtem, amikor engem szólítottak, és Ascher Tamás rendező átadta nekem Böföghy Tóbi szerepéért ezt a díjat.

Ez egy mellékszerep volt. Talán jobban hangzana, ha mondjuk Rómeó vagy III. Richárd szerepéért kapta volna ezt a legjobb Shakespeare-alakításért odaítélt díjat!

– Nekem semmi bajom a kisebb szerepekkel. Sőt, időnként azt érzem, hogy ezekkel több lehetőséget kapok a színpadi játékokra. A főszerepek esetében nagyobbak az elvárások, a rendezők is igyekeznek mindenféle szempontnak, hagyománynak, szakmai igénynek megfelelni, ezért aztán több a kompromisszum is. A megfelelési kényszer miatt a színész görcsösebbé válhat. Az agyonelemzett, sokat vitatott szerepek esetében különösen nehéz felszabadultan játszani. Ezért én különösképpen nem vágyom ezekre a híres főszerepekre. De persze nem ugrok el a feladat elől, ha úgy esik. Játsoztam már Raszkolnyikot vagy Macbethet is.

Arra soha sem gondolt, hogy jó lenne visszamenni Debrecenbe, a hazai közönség előtt játszani?

– A Deszka Fesztiváloknak köszönhetően párszor szerepeltem már Debrecenben. Jó volt találkozni a régi ismerősökkel, az egykori osztálytársakkal, barátokkal. Nostalgiaival emlékezem az ott töltött időre, szeretem Debrecen, de most már minden ideköt, Budapesthez. A munkám, a családom, a testvéreim, és már a szüleink is közelebb költöztek hozzánk.

Eddig csak színészi szerepekről beszéltünk, pedig végzettsége szerint színházrendező – fizikai színházi koreográfus. Jobban érdekli a színpadi játék, mint a rendezés?

– Jobban. Nem hiszem, hogy én valaha rendezni fogok. Egyszerűen nem vagyok az az alkat, aki másoknak mondja meg, hogy mit csináljanak. Görcsös leszek tőle. 2022-ben

a Karinthy Színházban *A szarvaskirály* című Gozzi-darabot rendezte Berettyán Nándor, ő kért fel, hogy vállaljam el a koreográfiát. Először nemet mondtam, de mivel szerepeltem az előadásban, végül megküzdöttem a feladattal. De rengeteget izgultam, pedig alig volt koreografálni való. Játsszani viszont szeretek, érdekel ez a szakma, és még nem égtem ki, mint sok kortársam. Talán az alkatom miatt, talán hogy kevesebbet, de jobbakat játszhattam a Forte Társulattal az elmúlt tíz évben.

A Forte Társulattól mi vonzotta a Nemzeti Színházba?

– A Nemzeti Színház és a Kassai Nemzeti Színház közös produkciójaként született *Rómeó és Júlia*-előadás Benvolio szerepére kaptam az első felkérést, aztán jött a többi szerep. Így lettem 2024. december 1-jén a Nemzeti Színház társulatának tagja, de nem szakadt meg a kapcsolatom a Forte Társulattal sem. Ha minden a tervek szerint halad, ebben az évadban is lesz egy bemutatóm a régi csapattal.

A hagyományos előadásokon mit kezd a fizikai színházi ismertekkel?

– Szerencsére az egyetemen nemcsak a fizikai színházra készítettek fel bennünket, és a hagyományos előadásokban is helye van gesztusoknak, a testbeszédnek. Semmiképpen sem hátrány, ha a mozdulataink is hitelesítik a gondolatainkat. Amikor például itt a Nemzeti Színházban a *Csikómyói passió*-előadásban átvettem a szibárus szerepét, Vidnyánszky Attila rendező és Zsuráfszky Zoltán társrendező, koreográfus is biztatott, hogy még, még, „táncoljak” csak bátran.

Gondolom, *A Mester és Margarita*-előadásban átvett Behemót, a macska szerepe is alkalmat adhat az ilyen szavak nélküli „beszólásokra”.

– Nyilván hoztam magammal a saját mozdulataimat, színpadi „szokásaimat”. Amikor megtudtam, hogy át kell vennem a gonosz Behemót szerepét, az előadás rendezőasszisztensével, Vida Gáborral készültem a feladatra, mert nem volt itt a rendező, Aleksandar Popovski. Kíváncsi vagyok az ő véleményére is, ha majd megnéz.

Maradva a kisebb szerepek átvételénél: *A kaukázusi krétakör* esetében egy előadásban egyenesen négy szerepe is van!

– Ó, játszottam én már hét szerepet is egy előadásban. Még egyetemista voltam, amikor Zsótér Sándor rendezésében a Maladype Bázison bemutattuk Molière *Don Juan*-jának Bertolt Brecht-féle átíratát. Nagyon élveztem, tulajdonképpen akkor szerettem meg igazán ezt a „színészkedés” dolgot. Ha volt pár szabad másodpercem a takarásban, amikor nem öltöztem, alig vártam, hogy újra bemenjek a színpadra, ott olyan jó volt a hangulat. Arra célok, hogy súlyos röhögőgörcsön esett át pár néző.

Szilágyi Ágotával az Egri csillagokban

Ha az eddig játszott szerepei közül ki kellene emelnie a kedvenceket, milyen műfajú előadások vezetnék a listát?

– Ezen még nem gondolkodtam. Nincsenek kiválasztott kedvenceim. Tényleg nagyon sokféle rendezésben játszhattam már különböző szerepeket. Voltak ezek között kísérleti előadások, hagyományos színjátékok, klasszikus drámák, de a zenés műfajba is volt már egy kirándulásom. Szerepeltem a híres rockopera, az *István, a király* jubileumi előadásain. A magyar urak egyikeként énekeltem a Papp László Sportaréna-ban, hogy: „Volt is, lesz is, ez itt a praxis, Mindenkinek helyzete van...”

Itt a Nemzeti Színházban az idei évad még tartogat egy meglepetést...

– Igen, nagyon várom már a Ionesco-darab próbáit. Nekem mindenképpen újdonság maga a dráma, *A király halódik*. Az pedig komoly szakmai lehetőség, hogy olyan kiváló rendezővel dolgozzunk majd együtt, mint Tompa Gábor, a kolozsvári színház igazgatója.

FILIP GABRIELLA

| fotó: Eöri Szabó Zsolt

A NEMZETI SZÍNHÁZ

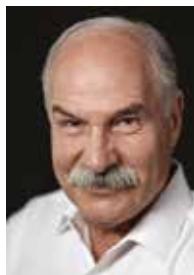

ÁCS ESZTER

Jászai Mari-díjas

**BATTAI LILI
LUJZA**

BEREZ ANDRÁS

Kossuth-díjas,
a Nemzet Mű-
vésze, a Magyar
Köztársasági
Arany Érdemke-
reszt kitüntettje

**BERETTYÁN
NÁNDOR**

Jászai Mari-díjas

**BORDÁS
ROLAND**

FEHÉR LÁSZLÓ

**FÖLDES LÁSZLÓ
HOBÓ**

Kossuth-díjas

**HERCZEGH
PÉTER**

KRAUTER DÁVID

KRISTÁN ATTILA

Jászai Mari-díjas,
Érdemes Művész

**MADÁCSI
ISTVÁN**

NAGY MARI

Jászai Mari-díjas,
Érdemes és
Kiváló Művész

RUBOLD ÖDÖN

Jászai Mari-díjas,
Érdemes Művész,
a Magyar
Köztársasági
Érdemrend
lovagkereszt
kitüntettje

SCHNELL ÁDÁM

Jászai Mari-díjas,
Érdemes és
Kiváló Művész

SÉRA DÁNIEL

SIPOS ILKA

TÓTH AUGUSZTA

Jászai Mari-díjas,
Érdemes Művész

TÓTH LÁSZLÓ

TRILL ZSOLT

Kossuth- és Jászai
Mari-díjas, Ér-
demes és Kiváló
Művész

VARGA JÓZSEF

a Magyar Arany
Érdemkereszt
kitüntettje

TÁRSULATA • 2025/2026

**BERETTYÁN
SÁNDOR**

Jászai Mari-díjas

BLASKÓ PÉTER

Kossuth- és
Jászai Mari-díjas,
Érdemes Művész,
a Nemzet
Művésze

BODROGI GYULA

A Nemzet Színé-
sze, Kossuth- és
kétszeres Jászai
Mari-díjas, Ér-
demes és Kiváló
Művész

BOGNÁR BENCE

**JAKAB K.
TAMÁS**

JUHÁSZ PÉTER

KATONA KINGA

**KOVÁCS S.
JÓZSEF**

**PALLAG
MÁRTON**

POLYÁK ANITA

RÁCZ JÓZSEF

Jászai Mari-díjas

RÁTÓTI ZOLTÁN

Kossuth- és
Jászai Mari-díjas,
Érdemes és
Kiváló Művész

SÖPTEI ANDREA

Jászai Mari-díjas,
Érdemes Művész

SZARVAS JÓZSEF

Kossuth- és
Jászai Mari-díjas,
Érdemes és
Kiváló Művész,
a Magyar Arany
Érdemkereszt
kitüntetettje

SZILÁGYI ÁGOTA

SZÜCS NELLI

Jászai Mari-díjas,
Érdemes és
Kiváló Művész

**VECSEI H.
MIKLÓS**

**WINKLER TAMÁS
ÁBEL**

*Legyen
Ön is a vendégünk!*

SZÉCSI NOÉMI

„Kisebbség és a többség viszonyáról annyit tudunk majd hazafelé, mint amikor a színházba elindultunk

HARMATH ARTEMISZ

„Létrejött ez a közös játék a földrajzi, történelmi és kulturális távolságok ellenére

Híd szavakból

Vajon miért szereti Rómeó Juliát?

És miért szereti Júlia Rómeót?

Talán pont azért, mert meg sem próbálják megérteni egymást? Hiszen nincs is rá idejük?

Az engem hosszú évtizedek óta gyötrő kérdés csak még inkább felhangosodik egy olyan előadást látva, amely arra a koncepcióra épül, hogy a Montague-kat magyar színészek személyesítik meg, Capuleték pedig szlovákok. A budapesti és a kassai Nemzeti Színház társulatának közös színpadra lépésekor az első pillanatban még teljes a káosz, amit csak fokoz a jelen előadás kedvéért beleírt két rezonőrfigura, akik hol beleszólnak a darabba, hol kiszólnak a darabból. Bizonyára az a dolguk, hogy nyelvi hidat építsenek a két oldal között szerencsétlenkedéseikkel, de legfeljebb pontonhíd az, vagy talán lepukkant komp, ami napi kétszer jár. Késik, lassú, a víz közepén áll le.

Gyakorlott színházba járok ismerik a drámát, tudják mi fog történni, hiszen feltehetőleg ugyanúgy megvolt a darabban az első éjszakájuk, mint a közönség soraiban helyet foglaló diákoknak: a *Rómeó és Júlia*t egyszer mindenkinek látnia kell. A serdülőkor pedig eszményi időszak ehhez, hiszen a főszereplők maguk is kamaszok: ész nélkül szerelemben esnek, értelmetlen csetepatékba keverednek, katasztrofális döntéseket hoznak, impulzívan tesznek fogadalmakat. Jól tudom, annak idején így tettem én is. Amikor még értettem Rómeó motivációját és Júlia fogékonyságát. De mára már csak haloványan emlékszem akkori cselekedeteim mozgatórugóira. Hiszen elérkeztem abba az életkorba, amikor az ember azzal a szemmel nézi a félreértésekből egymásra halmozódó sorozatos autoagressziót, hogy lehetne a végkifejlet ennél sokkal tragikusabb. Például ha a meg gondolatlan párválasztás eredményeképpen egy hosszú, keserves, szeretetlen életet kel-

Agyonhasznált és szemtelenül fiatal

Ha jóindulatú figyelemmel hallgatnánk egymást, akár találhatnánk is közös nyelvet. A maga fonák módján nekem most ezt üzenté Rómeó és Júlia tragédiája. A budapesti és a kassai Nemzeti Színház társulatainak kiforrott összjátéka (rendező: Vidnyánszky Attila) humorú tükröt formál a felelős, de figyelmetlen felnőtteknek, akik elnyelik a fiatalok tiszta szándékait, eszményeit.

Karneváli mozgalmasság, bábeli nyelvkeverés, shakespeare-i stíluskavalkád: szemtelenül fiatal a felfogás, erőlködés nélküli. Lendületes zenei és nyelvi forgatagba kerülünk, a szélsőséges gesztusok tetszetős kaotikussága kavarg az első felvonásban, ezúttal nekem arányosnak hat a Vidnyánszky-féle stíluskeverés. Bár a mikroport tompítja a beszélt nyelv zenéjét és Rómeó sem artikulál tisztán, itt a tablókká, többretegű képekké összeálló koreográfia kavargó tempója diktál. A kiszólások, reflexiók bevonnak, sokszor előre is dőlök a helyemen a táncá alakuló konfliktusok, a lendület, a stilizált reneszánsz jelmezek meleg sodrása láttán, a jó ütemű hangulati-zenei váltások hallatán.

Ott van a kikacsintás a megformálás minden elemében, ami üdít az eredeti drámanyelvben is: hogy tudniillik – és tudjuk is jól, mi nézők –, hogy közhelyekről van szó. Élet-halál-szeretlem-álom, ezek meg is jelennek a díszlet világító felirataiban, mintha a kávézók sablonos krétafeliratait böngésznék. A mindenkivel-ez-történik közhelyei

lene leélni Júliának Rómeóval. Netán egy-két gyerekkel megfejelve, akiket mondjuk heti váltásban nevelnek egy gyalázatos válás után. Rómeó nem fizet rendszeresen tartásdíjat, Rozáliával költözött újra össze, Júlia szerint pedig az a ribanc rossz példát mutat a gyerekeinek, aláássa a nevelési elveit, a kisebbik ráadásul sajátos nevelési igényű... Brrr. Hagyjuk is! Szóval eljön az a pont az életben, amikor az ember úgy véli: micsoda luxus tetszhalálba dermedni, vagy az egyetlen szempillantás alatt ránk szálló kétségbeesés hatására az egész életünket magunk mögött hagyni.

Mégis kíváncsian jöttem erre az előadásra, hiszen tavasszal hat hetet töltöttem Szlovákiában, ahol megfigyelhettem, hogy mit beszélnek egymás között a hazafelé tartó szlovák és magyar (Rómeóval és Júliával egykorú) középiskolások, egymással nem keveredve, távolról mérgetve a másikat; vagy hogy

mégis átlényegíthetők. Egy-egy színpadkép kimerevedik, lelassul, mint a filmekben. Sorsfordító pillanatnak tetszik, s benne egyetlené válik a másik ember.

Szokatlan módon két nyelven: magyarul, szlovákul (és néha néha angolul) szólalnak meg a szereplők, ez adja az előadás jellegzetességét, saját ízt. Shakespeare-t tehát nem egy időszzerű költői fordítás aktualizálja, viszont a frissítés mégiscsak nyelvi természetű is: a dráma kétnyelvű. Mészöly Dezső és a szlovák Jozef Kot jegyzi a szövegkönyvet. A „bábeli zűrzavart” a feliratozás segít követni, de fokozottan kell figyelni, ez jól tesz a nézőnek, nő a befogadói készség. Az erkélyjelenetben már harmónia születik: Júlia szlovák monológja izzó figyelmet kelt, ebbe szövődik harmonikusan Rómeó magyar beszédallama. Ezt a harmóniát a mozgás nyelvén is megízlelhetjük, a holdfény kékesfehér színeiben, a feltartott gyertyák mögött. A színpad mélységében zajló nászjelenet gyönyörű, éteri színpadi képpé formálja az érzelmeket. De csak a báljelenet vörös-fehér-fekete-arannyal kavargó színpompája, villódzása után. Abban mintha Munch festményei elevenednének meg, egy-egy kompozícióban konkrétan is koponyát villantva.

mettől meddig, milyen viszonylaton folyt szlovákul a szó az ingázók vonatán, honnan váltott magyarra; hol, mikor, hogyan néztek rám, ha magyarul szólaltam meg, mikor döntöttem úgy, hogy inkább angolul fogok beszélni. Az, hogy a színészek önjáróan mondják saját szerepüket, hogy csak villanásokra alakul ki összjáték közöttük, voltaképpen pompásan modellezi a való életet, ahol mi, megannyi önmagát megértetni képtelen individualista, pusztán létezünk egymás mellett. De mindez színházi előadásként kissé nehézkesen befogadható azok számára, akik az egyik sornál magyar szöveget hallanak, a másikonál a színpad felett futó feliratot fürkészik. A kétnyelvűségről, a kisebbség és a többség viszonyáról annyit tudunk majd hazafelé menet is, mint amikor a színházba elindultunk. Bizonyára a színháztörténet során már számtalan Rómeó és Júlia előadás próbálta azt megmutatni, hogy milyen értelmetlen destruktív eredményez az eltérő etnikai, társadalmi, vallási csoportok féktelen gyűlölködése, vagy hogy begyógyulnak-e valaha a bosszú(k) ejtette sebek. De itt és most nem erről esik szó. Ez az előadás elsősorban arra való, hogy egymás mellé ültethessenek szlovák és magyar anyanyelvű színházba járókat: akik majd egyaránt félíg értőn, félíg értetlenkedve nézik végig a négy órán át tartó előadást.

Miért szereti Rómeó Júliát?

Miért szereti Júlia Rómeót?

A nyavalya se tudja.

a szerző író

A rendezés ezen kívül előveszi a shakespeare-i színháznak a már akkor is vérfrissítő kellékeit, a commedia dell'artét és a viharos regiszterváltásokat nyelvből, zenében. Rahmanyinov és David Bowie, Mozart és szalon dzsessz.

A két család, a magyarul beszélő Montague-k és a szlovákul beszélő Capuletek szolgálai némileg kívülállók, a nézőkkel összekacsintanak. Esetlenségükben is kompromisszumkések és konstruktívak, áthidalják a különbségeket. Hol pálinkával, hol dalolással enyhítik mások szívfájdalmát. Egyikük magyarul (Rác József), másikuk (Peter Čizmár) szlovákul beszél, mégis összehangolódnak, mert segíteni szeretnének.

Kedvencem a máskor mindig unalmas Lőrinc! Most nem szürke barát. Egyszerre mulatságos és bölcs, tragikus és komikus hős (Stanislav Pitoňák). Rómeó és Júlia bájosak – Herczegh Péter és Janka Balková –, nagyon drukkolunk nekik. Júlia érettebb karakter, jobban is fáj meg nem értettsége, reményeinek kudarca az elsőtől a második felvonásban.

Utólag gondolkodom bele: az, ahogyan létrejött ez a közös játék a földrajzi, történelmi és kulturális távolságok ellenére, jó példa a beszélt nyelvektől független közös nyelv megtalálására – ami itt történetesen a játékosokat és a nézőket (legalább néhány órára) közösséggé szervező színházművészet.

a szerző irodalomtörténész, kritikus, tanár

Tizenkét varjú

Anya – BATTAI LILI LUJZA | Lány – POLYÁK ANITA | Öregasszony,
Harmadik fiú – JUHÁSZ PÉTER | Vénasszony, Negyedik fiú – KRAUTER
DÁVID | Ősöreg asszony, Ötödik fiú – BOGNÁR BENCE | Első fiú – SÉRA
DÁNIEL | Második fiú – JAKAB K. TAMÁS

Koreográfus: Szivós Kata Dóra // Látvány: Nagy Bogáta e. h. // Író,
dramaturg: Szalánczi Ágota e. h. // Rendezőasszisztens: Kiss Boglárka e. h.

Rendező: KORDA BONIFÁC e. h.

mikor? hol?

PREMIER: szeptember 20.

További előadás: november 15. – 10 óra • Kaszás Attila Terem

4 éves kortól ajánlott

| fotók:
Eöri Szabó Zsolt

Egy faluszéli házikónak tizennégy lakója van – a megözvegyült anya, tizenkét fia és a legkisebb gyerek, a lánya. Ha a szegénység nem lenne már így is túl nagy csapás, az éhes fiúk folyton anyjuk nyakára járnak – az elkészített asszony átkot szór gyermekeire. „Ó, Uram, bocsásd meg a bűnömet, bárcsak valami állattá változtatnád ezeket a fiúkat, nem bánom én, ha varjúvá is!” És mintha a meggondolatlan szónak hatalma lenne az ész felett, a tizenkét fiú éjfekete madárként az égbe száll... Eltelik tizenhat év, a faluszéli házikóban ketten élnek: a bánatos anya és egyetlen lánya, aki egy nap úgy dönt, megkeresi a testvéreit...

Dráma és vígjáték, klasszikus és
kortárs, magyar és külföldi darabok.
Örkény és Tamási, Brecht és Molière.
Ajánlók a novemberi előadásokból...

ELŐADÁS-AJÁNLÓ

Tóth Augusztina, Bordás Roland

Liliom

Molnár Ferenc klasszikusa a felnőtt képtelenség drámája

Muskátné körhintájának kikiáltója Liliom, ez a semmirekellő, mindenkivel kacérkodó ifjú, aki az ártatlan cselédlánynak, Julikának is udvarol. Nem bánik jól a lánnyal, az mégis beleszeret, és amikor a Julika várandós lesz, Liliom könnyű úton próbál pénzhez jutni. A barátjával, Ficsúrral kiöltött tervük meghiúsul, Ficsúr elmenekül, Liliom pedig megöli magát. Liliomnak a túlvilágon kell számot vetnie életéről, ahonnan egy napra visszaengedik, hogy jóvá tegye bűneit.

– Molnár Ferenc drámája a felnőtt képtelenségről szól. Aktualitása abban áll, hogy a húszas évek végén járó fiatalok túlnyomó része ma is „felnőtt gyerekségekben” él, nem képes felelősséget vállalni a tetteiért – mondja a darab rendezője, Fejes Szabolcs, a Színház- és Filmművészeti Egyetem rendezőszakos hallgatója. – Liliom körül mindenki halad, változik, fejlődik, ő azonban megmarad örök gyereknek, és még a túlvilágon sem nő be a feje lágya. Bár egyik bűnt halmozza a másikra, lelke mélyén mégis jó szándékú, szerethető figura. Julika is ezt a nagy gyereket szereti meg benne, de Liliom pont a gyereksége miatt nem tud apává válni. A *Liliom*ban az egész élet olyan, mint egy nagy körhinta, amely forog velünk, és nincs belőle kiszállás...

Molnár Ferenc *Liliom* című darabjának az ősbemutatója 1909-ben a Vígszínházban bukás volt. Aztán a mű elindult világhódító útjára, *Carousel* címmel amerikai musical is készült belőle. A *Liliom* sok tekintetben önéletrajzi ihletettséggű, azután született meg, miután a szerző első felesége, Vészi Margit egy heves vita után közös lányukkal otthagya az író, és külföldre menekült. Molnár sokszor agresszívan bánt szerelmeivel, és a *Liliom* című művében mintha ez alól a durvaság alól kérne felmentést.

Molnár Ferenc

Liliom

Liliom – BORDÁS ROLAND | Juli – BATTAI LILI LUJZA | Mari – BUBIK RÉKA e. h. | Ficsúr – BERETTYÁN SÁNDOR | Hugó – MADÁCSI ISTVÁN | Muskátné – TÓTH AUGUSZTA | Lujza – SCHNEIDER BODZA | Hollunderné – NAGY MARI | A Hollunder fiú – BOGNÁR BENCE | Az esztergályos – KOVÁCS S. JÓZSEF | Fogalmazó – RUBOLD ÖDÖN | Öreg rendőr / Kapitány / Orvos – TÓTH LÁSZLÓ | Berkovics / 2. lovasrendőr / 2. detektív – SÉRA DÁNIEL | Első detektív / Budai rendőr – JUHÁSZ PÉTER | Első lovas rendőr – JAKAB K. TAMÁS

Jelmez: Wasilewski Laura // Dísztet: Fejes Szabolcs e. h. // Dramaturg: Szalánczi Ágota e. h. // Dramaturgiai tanácsadó: Szabó Réka // Zenei vezető: Kovács Adrián

Rendező: FEJES SZABOLCS e. h.

mikor? hol?

november 8., 9. – 19 óra
Gobbi Hilda Színpad

Bordás Roland, Battai Lili Lujza, Tóth Augusztina

EZT IS NÉZZE MEG!

információk,
képek
az előadásról

EZT IS NÉZZE MEG!

információk,
képek
az előadásról

Olasz szalmakalap

Utánam a nászmenet! – egy esküvői nap komédiája

Az esküvője napján a párizsi aranyifjú, Fadinard lova véletlenül megeszi egy éppen házasságot törő asszony szalmakalapját. A hölgy és lovagja arra kényszerítik Fadinardot, hogy szerezze vissza a kalapot, mert a hölgy különben lebukik a megcsalt férj előtt. Egyetlen hasonló kalap van még Párizsban, azt mindenáron meg kell találni. Fadinard a mit sem sejtő násznéppel a sarkában kalapkeresőbe indul keresztül-kasul a városon...

Eugène Labiche (1815–1888) a maga korában az egyik legnépszerűbb és legtermékenyebb színpadi szerző volt. Száznál is több zenés bohózatot, komédiát, vígjátékot, úgy nevezett vaudeville-eket írt, amelyeket a legnevesebb francia színházakban játszottak. A Marc-Michellel közösen írt Olasz szalmakalapot 1851-ben mutatták be Párizsban, és állítólag a színház igazgatója akkora hülyeségnek tartotta, hogy el se ment a premierre. A darab kirobbanó siker lett, és nemcsak a szórakozni vágyó nézők tetszését vívta ki, hanem a kritikusok elismerését is, népszerűségét máig megőrizte.

– Az Olasz szalmakalap szintisza színház – mondja Silviu Purcărete rendező. – Ebben a műben nincs túl nagy gondolatiság, viszont nagyon dinamikus, teatrális. Nincs mögötte bonyolult, összetett, kész filozófia, ez tiszta komédia. A komédia pedig az emberi vonások tanulmányozásának egyik módja. Az a bizonyos tükör pedig talán nem is görbe, amiben torznak látjuk magunkat, hanem olyan, ami kiemeli, felnagyítja az emberi furcsaságokat. De hát, ez a komédia...

A rendező Silviu Purcărete, akinek a munkásságát jól ismeri a magyar közönség, mindig meglep, elbűvöl és megrendít a művészetével. Az Olasz szalmakalap előtt két előadást is rendezett a Nemzeti Színházban (Ahogy tetszik, 2014; Meggyeskert, 2019), és több előadása aratott hatalmas sikert a Madách Nemzetközi Színházi Fesztiválon (Gulliver utazásai, 2016; Faust, 2017; Az ember tragédiája, 2021; A megcsalt hercegno története, 2023).

Eugène Labiche – Marc-Michel

Olasz szalmakalap

Fadinard – HERCZEGH PÉTER | Nonancourt – TRILL ZSOLT | Beauperruis – SZARVAS JÓZSEF | Vézinet – SCHNELL ÁDÁM | Tardiveau – VARGA JÓZSEF | Bobin – PALLAG MÁRTON | Émile Tavernier – KRISTÁN ATTILA | Félix – RÁCZ JÓZSEF | Achille de Rosalba – BODROGI GYULA / RÁTÓTI ZOLTÁN | Hélène – POLYÁK ANITA | Anais – KATONA KINGA | Champigny bárónő – SZÜCS NELLI | Clara, divatárúsnő – SÖPTEI ANDREA | Virginie – SZILÁGYI ÁGOTA | Clotilde – SIPOS ILKA | Clown-díszítők – KRAUTER DÁVID RÓBERT, WINKLER TAMÁS ÁBEL

továbbá: zongorista, karmester: Beellus Csilla | násznép: Bangó Ernest e. h., Holló Patrik Albert e. h., Steinhuis Raul e. h. | közreműködnek még az SZFE II. évfolyamos hallgatói.

Stella Adorján fordításának felhasználásával Silviu Purcărete szövegkönyvét románból fordította, dramaturg: Kulcsár Edit Ágota // Dísztet, jelmez: Dragoș Buhagiar // Zene: Vasile Șirli // Dalszöveg: Silviu Purcărete // A dalszövegeket fordította: André Ferenc // Korrepetitor: Bellus Csilla

Rendező: SILVIU PURCĂRETE

mikor? hol?

november 8. – 19 óra • Nagyszínpad
november 9. – 15 óra • Nagyszínpad

Macskajáték

Örkény István tragikomédiája – Orbán Béláné harca a világgal

„E groteszk történet főhőse özvegy Orbán Béláné, s a darab valójában az ő véget nem érő vitája, szájkodó, alakoskodó, még a hazugságtól sem visszariadó pörlekedése mindenkivel, aki körülveszi: a lányával, a szomszédnőjével, Paulával s legfőképpen az ő München közelében élő néjével, Gizával. Körömszakadtáig barcol, hogy zűravaros, értelmetlen és reménytelen szerelmét ráerőszakolja a világra. Megvan benne minden, amire az ember képes: egy piaci kofa nagyszájúsága és egy görög tragika fensége. Mit is tehetne mást? Orbánné a természet törvényei ellen barcol, mert semmibe veszi az öregséget, és hadat üzen a baláknak” – írta Örkény István a *Macskajáték* elé.

– A szerelemtől ez a hölgy, aki már hatvan fölött van, egyszer csak elkezd úgy viselkedni, mint egy kamasz lány, és ebben van valami fájdalmasan szép. Nem szirupos történet, Örkény bölcs humora szövi át – mondja Udvaros Dorottya, aki Orbánnét alakítja a Nemzeti Színház előadásában.

Szász János rendező szerint, ha az ember mindig beletörődne abba az élethelyzetbe, amiben van, és megelégedne vele, akkor semmi nem változna, és nem is hinne abban, hogy változhat még az élete. – Ez fontos. A darab szerint megéri nyugtalannak lenni és nem elfogadni a dolgokat. Legfeljebb eljön a kijózanodás pillanata ebben az örült versenyfutásban. Orbánné folyton rohan, és a végére bizony elfárad. Rá kell jönnie: lehet, hogy ez volt az utolsó esélye az életben, hogy még egyszer valami fontos történjen vele...

A *Macskajáték* először regényként jelent meg 1965-ben. A színpadi változat ősbemutatója 1971-ben Szolnokon volt,

pár hónap múlva pedig a Pesti Színházban került színre, Sulyok Mária és Bulla Elma főszereplésével. Mindkettő rendezője Székely Gábor volt.

A *Macskajáték* a Nemzeti Színházban kiváló művészek jutalomjátékára teremt alkalmat, és igaza van ezúttal is Sulyok Mária jövődőlésének: „a *Macskajáték* talán mást jelent majd, megváltozhat a darab hangvétele, üzenete is, de a siker nem pártol el tőle. Orbánné mindannyiunkat túléli.”

Örkény István

Macskajáték

Orbánné – UDVAROS DOROTTYA m. v. | Giza – GYÖNGYÖSSY KATALIN m. v. | Egérke – NAGY MARI | Csermlényi Viktor – BLASKÓ PÉTER | Paula – TÓTH AUGUSZTA | Illus, Orbánné lánya – SZILÁGYI ÁGOTA / KATONA KINGA | Józsi, Orbánné veje – MADÁCSI ISTVÁN | Cs. Bruckner Adelaida – ANDAI KATI m. v. | Pincér, Schwester – FÜLÖP TAMÁS m. v.

Díszlet: Vereckei Rita // Jelmez: Szakács Györgyi

Rendező: SZÁSZ JÁNOS

mikor? hol?

november 21., 25. – 19 óra • Gobbi Hilda Színpad

a mű a Proscenium Szerzői Ügynökség engedélyével kerül előadásra

Nagy Mari, Udvaros Dorottya

EZT IS NÉZZE MEG!

videóajánló
az előadásról

Fedák Sári

SZŰCS NELLI önálló estje

Színpadra alkalmazta: Dávid Zsuzsa,
Szűcs Nelli // Díszlet: Szűcs Nelli,
Olekszandr Bilozub // Jelmez: Vecsei
Kinga Réta // Videó: Jóvér Csaba // Zene:
Kovács Adrián

Rendező: DÁVID ZSUZSA

mikor? hol?

november 13. – 19 óra • Kaszás Attila
Terem

tízéves jubileumi előadás

EZT IS NÉZZE MEG!

**videóajánló
az előadásról**

Fedák Sári

Tízéves Szűcs Nelli önálló estje

Fedák Sári volt „A” primadonna. Sztár Pesttől New Yorkig. Megjárta a siker csúcsait és a történelem poklát. Méltán ünnepezték, és méltatlanul félreállították – az ő alakjába bújik – immár tíz éve Szűcs Nelli. A több mint százszor játszott előadás nemcsak a Nemzetiben, hanem szinte az országban és a határon túl is látható volt.

– Úgy érzem, a színésznő valóban a rokonom, és én az „ügyvédje” lehetek – mondja Szűcs Nelli. – Fedák olyan egyéniség volt, aki nem felelt meg se a jobb-, se a baloldálnak. 1919-ben kommunistának, 1945-ben fasisztának bélyegezték, két évre börtönbe akarták zárni, ebből nyolc hónapot letöltött. Újat hozott a színpadra, egy tüzezebb, merészebb figurát, szerintem ezzel vette le a lábáról az akkori közönséget. Ady írja róla, hogy „szebb és különb, mint a többi...” Közös bennünk, hogy mindketten Kárpátaljáról származunk, ő beregszászi, én nem

messze onnan, egy faluban születtem, de beregszászinak is vagyok magam, mert ott lettem színész. Első alkalommal abban az épületben lépett fel műkedvelőként, ahol most a beregszászi színházunk van. Szerettem volna összeszedni azokat a „pontokat”, amelyek közősek bennünk: a haza, a hazaszeretet, az Istenhez való kapcsolat és a színház szeretete.

– Tíz évvel ezelőtt Vidnyánszky Attila felajánlotta, hogy aki szeretne, létrehozhat önálló estet, amelyet ott ad elő, ahol akar. Ő adta a kezembe Fedák Te csak most aludjál, Liliom... című emlékiratát Molnár Ferencről – az író és Fedák viharos kapcsolata közismert. Odaadta nekem, mondván: „Ezt csináld meg, ez te vagy!” Dávid Zsuzsa rendezővel egyéb megemlékezésekből, levelekből, a Színháztörténeti Intézet anyagaiból, régi Színházi Élet lapszámaiból is dolgoztunk. Kezdetől fogva tudtam, hogy több helyre szeretném elvinni az előadást, ezért a díszletnek és a hangosítónak, a fénytechnikusnak be kell férnie az autómbe. Úgy negyvenszer ment már a Fedák a Nemzetiben, a többit „tájtoltam”, jártam egészen kis falvakban is. Örösi élmény volt ennyi helyen megfordulni és játszani. És még folytatnom – mondja Szűcs Nelli.

Tündöklő Jeromos

Az ördög közöttük – Tamási Áron örök és metsző igazsága

Jeromos, az ördögös népamító, a politikai babárokra törő alak milliós üzletet lát abban, ha a székely falu népét pénzzel, ígéretekkel magához édesgetve remélt hatalmának tömegbázisává formálja. A minden irányból nyomorgatott, válságok és világégések árnyékában gyötrődő, megtépzott, esendő és gyarló székely közösség megkísértése nem jár sikerrel. „A becsület mellé kiharcoljuk a megélhető módot, mert ez jár nekünk Isten és ember előtt. De nem vagyunk mi koldusok, akiknek alamizsnát kell adni! Amivel csak holnapig lehet élni!” – mondja a falu lelkiismerete, Bajna Gábor fiatal gazda. Mert „nem veszett el bennünk a lélek!” és mert a legnagyobb vihar után is „örvendeni akar a szív és teremni a föld”.

Ha Tamási Áron *Tündöklő Jeromos* című színpadi játéka kapcsán aktuálpolitikai utalásokra ismerne a néző, az elsősorban a 125 éve született szerzőnek köszönhető. Tévedés lenne azt hinni, hogy a közéletet bemocskoló hamis propaganda, a megosztó, az embereket egymás ellen uszító trükkök utólag kerültek volna be az 1936-ban egy erdélyi faluban játszódó történet előadásába.

– Nehéz, súlyos téma ez ebben a vajúdó világban, de olyan humorral fűszerezi Tamási a darabját, hősei még esendősé-

gükben is olyan szerethetők, hogy valahogy meseivé válik minden. És ezt a „kedves szomorú-mókás falut előnti végre a reggeli fény – fogalmaz Márkó Eszter rendező. – Nem szerettem volna a székely sajátosságokat túlzottan hangsúlyozni, mert úgysem tudjuk azt a tájszólást megmutatni. Tamásinak mesés világa van, ami ma is szól hozzánk, nem szabad mindezt még egy mázzal bevonni. Tündöklő Jeromos esete manapság is ugyanígy történne. A székelykedés ezt a felismerést ásná alá”.

Az ördög megjelenési formája mindig ahhoz a helyhez igazodik, ahol feltűnik. Mert hát ki találkozott személyesen az ördöggel? Inkább annyi tudható, hogy mindig más és más alakot ölt, és még a helyi szerelmi háromszögbe is belevatkozik...

Schnell Ádám, alul: Kovács S. József, Kristán Attila

Tamási Áron

Tündöklő Jeromos

Tündöklő Jeromos – SCHNELL ÁDÁM | Sáska Mihály, korcsmáros – KRISTÁN ATTILA | Gáspár, a Sáska fia – KOVÁCS S. JÓZSEF | BajnaGábor – HERCZEGH PÉTER | Ágnes, leány – SIPOS ILKA | Ákos, legény – BORDÁS ROLAND | Bálint, legény – FEHÉR LÁSZLÓ | Lina, mindenesasszony – GÁL NATÁLIA | Gyula, asztalos – SÓTÉR ISTVÁN | Bella, varrónő – FÖRNÖSI D. JÚLIA | Örmester – SZILVÁSI SZILÁRD | Plébános – MADÁCSI ISTVÁN | Jegyző – FERENCI ATTILA | Kántor – VARGA JÓZSEF | Marci, az Ágnes apja – SZABÓ IMRE | Nőrcsné, a Bálint anyja – OROSZ MELINDA | Elek, az Ákos apja – PÁLYOV ATTILA m. v. | Posztós asszonyok – VASS MAGDOLNA, OROSZ IBOLYA | Dobos – GEILER CSABA m. v. | Dénkó – FÜLÖP TAMÁS m. v. | Falusi – HECZEL JÁZMIN

Díszlet: Csiki Csaba // Jelmez: Cs. Kiss Zsuzsanna // Dramaturg: Kulcsár Edit // Zene: Lovas Gábor // Koreográfus: Darabos Péter

Rendező:
MÁRKÓ ESZTER

mikor? hol?

november 29., 30. – 19 óra • Gobbi Hilda Színpad

EZT IS NÉZZE MEG!

**videóajánló
az előadásról**

Kancsár Orsolya, Cserna Antal

Molière

Képzelt beteg

Argan, képzelt beteg – CSERNA ANTAL
 | Béline, Argan második felesége – KANCSÁR ORSOLYA | Toinette, szolgáló Arganéknál – MOLNÁR ERIKA | Angelika, Argan lánya, Cléante szerelmese – CSERNA LULU | Béralde, Argan öccse – VARGA BÁLINT | Cléante, Angelika szerelme – NAGYHEGYESI ZOLTÁN | Le Foch, Purgó, Fondor – TEGE ANTAL | Thomas Le Foch, Le Foch fia – IRSÁI FARKAS LÁSZLÓ

Díszlet, jelmez: Bianca Imelda Jeremias //
 Zene: Varga Bálint // Dramaturg: Czene-Polgár Donát e. h.

rendező: HERCZEG T. TAMÁS

mikor? hol?

november 10. – 19 óra

Kaszás Attila Terem

a szegedi Pincészinház vendéglőadása

Képzelt beteg

Molière-i tragikum, komikum és a szerző élete

Argan úr hipochonder – képzelt beteg. Saját neurózisainak megszállottja, aki jól fizet orvosoknak, patikusoknak, akik gyógyulást ígérnek. Fiatal hitvese, Béline gondó asszonyként mutatja magát, pedig csupán egy dolgot vár: hogy öreg férje meghaljon, és mindenét ráhagyja. A képzelt betegségeinek rabságában Argan az előző házasságából való lányát, Angélique-et hozzáadná háziorvosa unokaöcséhez, amire egyetlen ok van: az ifjú orvosnak tanul. Angélique azonban az ifjú Cléanté-ba szerelmes, és még akkor is ellenszegül atyja akaratának, ha ezért kolostorba dugják, ami nem volna utálatos mostohája, Béline ellenére. Toinette, a talpraesett szolgáló minden ravaszságával csapdát állít a kétszínű mostohának és a számító háziorvosoknak...

A *Képzelt beteg* Molière gazdag életművének csúcsa, és pályájának utolsó darabja.

A szerző, aki maga alakította a főszerepet, a mű negyedik előadásán, 1673. február 17-én rosszul lett a színpadon. Görcsös fájdalmak közt játszotta végig a szerepét, majd hazatérve meghalt. A kegyvesztettség, az udvari intrikák, a betegség, nagy szerelme és pártfogója, Madeleine Béjart halála felőrölte Molière erejét.

A jómódú, párizsi polgár életét kitöltő képzelt betegség történetén több mint 350 éve komédiázik a világszínház. Betegségeinek kezelésén a nézők mindenkor jót mulatnak. Herczeg T. Tamás rendezése mélyebb rétegeket keres, és a komédiázás mellett a kicsúfolt főhős esendőségén keresztül szembeesíti a nézőt saját korának félelmeivel, és az embertársaik kiszolgáltatottságában játszott felelősségével. Az előadás különlegessége, hogy egyszerre jelenik meg benne a molière-i tragikum, komikum és a szerző élete.

Senkiföldje

A boszniai háború drámája fekete komédiába oltva

Három katona a boszniai háború frontjai között húzódó senkiföldjén találkozik valamikor az 1990-es évek iszonyatában. A véletlen sodorja egymás mellé a bosnyák Čikit és Cerát és az ellenség soraiba tartozó szerb Ninót. A katonák segítségre várnak, hogy kiszabadítsák őket a sajátjaik, és addig is mindkét fél megpróbálja megölni a másikat...

A *Senkiföldje* a fekete komédia elemeit felhasználva satirikus élel mutatja be a délszláv háború borzalmait, a katonák kiszolgáltatottságát, az embereket ágyútölteléknek tekintő politikát, a szenzációt és nézettséget hajszoló médiát, a balkáni világ abszurditását, és az együtt élő népeket békében és háborúban magával ragadó irracionális dinamikákat.

A senkiföldjén összekerülő bosnyák és boszniai szerb katonák „kísértetiesen” hasonlítanak egymásra. Valójában egyik fél sem érti, miért is kezdődött a háború, mégis részei maradnak az erőszak körforgásának. A macedón előadás új nézőpontból mutat be egy már ismerős témát, feltárva a destrukció félelmetes, pusztító, megállíthatatlan erejét.

Az előadás Danis Tanović *No Man's Land* (*Senkiföldje*) című filmjének színpadi adaptációja. A film 2001-ben elnyerte a legjobb idegen nyelvű alkotásnak járó Oscar-díjat. Arany pálmára jelölték Cannes-ban, ahol megkapta a legjobb forgató-

könyvnek járó elismerést, és Golden Globe-díjban is részesült. A színpadi verziót a film készítője, Tanović mellett Aleksandar Morfov rendező jegyzi, aki már háromszor volt a Nemzeti Színház MITEM fesztiváljának vendége. 2017-ben annak a szkopjei Macedón Nemzeti Színháznak a társulatával járt Budapesten, amely most a *Senkiföldje* című darabot mutatja be. Morfov előadásai a költői és realista játék különleges elegyének mesteri alkotásai, amelyeket átleng a finom humor – ezúttal háborús fekete komédiaként.

Danis Tanović – Aleksandar Morfov

Senkiföldje

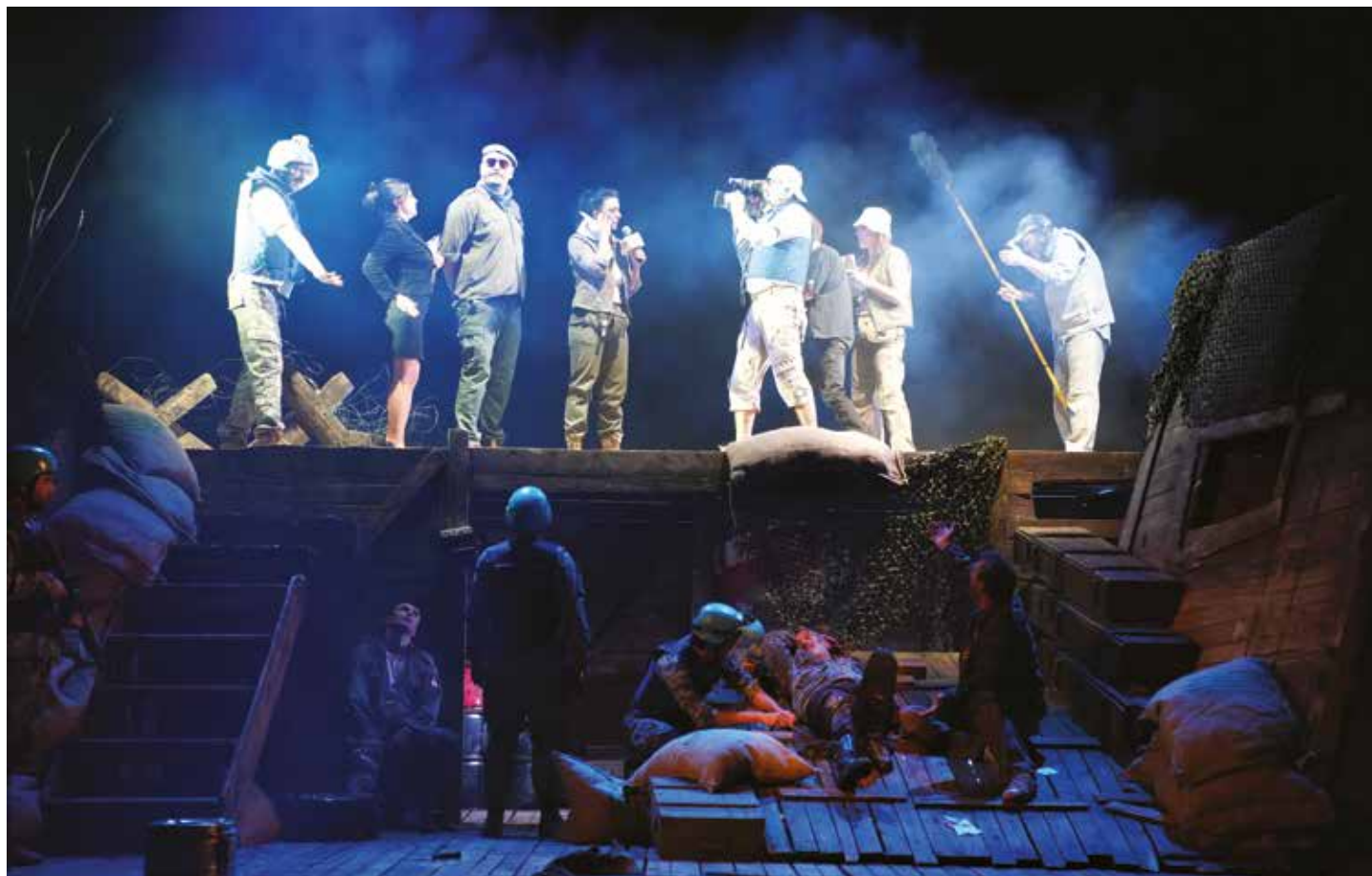
rendező: ALEKSANDAR MORFOV

mikor? hol?

november 19. – 19 óra • Nagyszínpad

a szkopjei Macedón Nemzeti Színház vendégjátéka

macedón nyelven, magyar felirattal

King Lear Show

Példázat a hatalomról

A *King Lear Show* egy népszerű televíziós csatorna stúdiójában játszódó grandiózus valóságshow, amelyben élő közvetítések, háborús krónikák és reklámok váltogatják egymást – és időnként a nézőket is bevonják a játékba. A darab szerzőjét, Kirill Fokint a *Lear király* című dráma inspirálta, ugyanakkor a történet – megőrizve az eredeti Shakespeare-mű néhány motívumát – egyfajta groteszk parafrázisként gondolja újra egy kiöregedett uralkodó lemondásának és megőrlésének folyamatát.

Az előadás cselekményének középpontjában a Lear Corporation, a világ legnagyobb médiaholdingja áll, amelynek a jövője forog kockán. A vállalat elnöke, Lear próbára akarja tenni a három lányát, hogy eldönthesse, kire hagyja cégbirodalmának vezetését. Váratlan fordulat következik: Learnek egy próbatételt kell kiállnia – ami egy élő show-műsorban történik meg vele. Ő talán az egyetlen olyan szereplő, aki elhiszi, hogy mindaz, ami a színpadon zajlik, maga a valóság...

– A *King Lear Show* Learje nem klasszikus hőstípus. A mi előadásunkban egy médiamágnás, aki cinikus korunk szabályai szerint építette ki vállalatbirodalmát, és az utódlás pillanatában a saját csapdájába sétál. Örökösjelöltjei, vagyis három lánya egy rendkívül cinikus „játékot” játszik vele: egy valóságshow főszereplőjévé teszik apjukat. Ez a helyzet felkészületlenül éri Leart, aki fokozatosan csúszik a cinizmusból az örületbe – mondja az előadás rendezője, Valerij Fokin.

Tragikomikus színpadi látomás az előadás, amelyben felbukkannak Shakespeare-idézetek is, és a főszereplő örült lázalmán keresztül Lear szelleme szólítja meg a közönséget. A nézők pedig végül rádöbbenhetnek, hogy talán ők is ugyanolyan részesei voltak ennek a valóságshow-nak, mint maguk a szereplők. A mai világunkat egy alternatív univerzumban ábrázoló előadás révén Shakespeare eredeti műve egészen más, újfajta értelmezést nyer.

Kirill Fokin

King Lear Show

való világ két részben – Shakespeare Lear király című műve nyomán

Lear, a Lear Corporation elnöke – SCHNELL ÁDÁM | Goneril, Lear leánya – SÖPTEI ANDREA | Regan, Lear leánya – TÓTH AUGUSZTA | Cordelia, Lear leánya – POLYÁK ANITA | Kent, műsorvezető – SZILÁGYI ÁGOTA | Gloster, műsorvezető – SZARVAS JÓZSEF | Edmund, Gloster törvénytelen fia – BERETTYÁN SÁNDOR | Edgar, Gloster fia – JUHÁSZ PÉTER | Asszisztens, Orvos, Hajléktalan – KOVÁCS S. JÓZSEF
valamint: BOGNÁR BENCE, KERÉK BENJÁMIN, KRAUTER DÁVID, WINKLER TAMÁS ÁBEL, SÉRA DÁNIEL

Díszlet, jelmez: Alekszej Tregubov // Koreográfus: Igor Kacsajev // Fordító, dramaturg: Kozma András // Videótervező: Bognár Ibolya // Zene: Gulyás Szabó Gábor

Rendező: VALERIJ FOKIN

mikor? hol?

november 14. – 19 óra • Nagyszínpad
november 15. – 15 óra • Nagyszínpad

EZT IS NÉZZE MEG!

videóajánló
az előadásról

Szilágyi Ágota, Séra Dániel, Polyák Anita, Schnell Ádám, Berettyán Sándor, Söptei Andrea, Tóth Augusztina

A kaukázusi krétakör

Bertolt Brecht háborús darabja példázat a jóról

Az ország kormányzóját, Georgi Abasvilit a hatalomra törő Herceg megöleti, a várost pedig felgyújtják. A menekülő kormányzóné, Natella magára hagyja kisfiát, akit viszont a jószívű szolgálólány, Gruse Vacsnadze vesz magához. Innentől kezdve saját gyermekeként neveli odaadón, vállalva minden nehézséget, és még azt is, hogy ezzel összetöri szerelme, Szimon Csacsava szívét. Azonban a háborút követően a kormányzóné visszatér, és önmagának követeli vér szerinti gyermekét. A feloldhatatlannak tűnő dilemma megoldását Azdakra, a községi bíróra bízák, aki egy ősi próbatétellel tesz igazságot a két asszony között.

Amikor a vér szerinti anya visszaköveteli a gyereket, Azdak felrajzolja a krétakört, közepére állítja a kisfiút, és elmondja: a két nő közül annak ítéli a gyereket, aki kiragadja onnan. Aztán mégis annak adja, aki elengedte a gyereket, aki inkább lemond róla, minthogy fájdalmat okozzon neki. Nem a törvény szerint ítél tehát, hanem emberségesen. Azdak az egyszerű, józan népi bölcsesség képviselője. Nem a törvénykönyvből ítélkezik – azt csak a feneke alatt tartja, hogy magasabban üljön. Az íratlan igazság szerint ítél.

Vajon mi az erősebb – a szeretet gyöngédsége vagy a vér szerinti kötelék joga? Lehet-e igazságot tenni a kétféle anyai szív között? A törvény betűje vagy az élet törvénye szerint kell igazságot tenni. Bertolt Brecht népszerű darabja – amelynek ihletforrása egy ősi kínai legenda, illetve Salamon király bibliai példázata – ezeket a fájdalmas erkölcsi kérdésekre keresi választ.

„Bármely háborút, bármely veszteséget csak a jóság által lehet helyrehozni. Csak a jóság és a bölcsesség képes megmenti az embert. Erről szóló példázat A kaukázusi krétakör – mondja az előadás rendezője, a grúz Avtandil Vaszimasvili. – Nem a háború pusztításáról, hanem a jóságról, nem az alantas ösztönökről, hanem a nehéz időben megőrzött tisztességről szól az előadásunk.

EZT IS NÉZZE MEG!

videóajánló
az előadásról

Katona Kinga, Bordás Roland

Bertolt Brecht

A kaukázusi krétakör

Gruse Vacsnadze – KATONA KINGA | Szimon Csacsava – BORDÁS ROLAND
| Azdak – TRILL ZSOLT | Georgi Abasvili / Herceg – BERETTYÁN SÁNDOR |
Natella – BUBIK RÉKA e. h. | Gogi / Bizergan Kazbeki / Beteg – FEHÉR LÁSZLÓ
| Lavrenti / Öreg tejáros / Öreg paraszt / Fogadós – SZARVAS JÓZSEF | Salva,
rendőr – KRISTÁN ATTILA | Gruse „anyósa” / Idős feleség – SZÜCS NELLI | Jozsif,
Gruse „férje” / Orvos / Menekült / Fialtal paraszt – HERCZEGH PÉTER | Szerzetes
/ Nagyherceg / Gazdag paraszt / Idős férj – VARGA JÓZSEF | Arszen Kazbeki /
Örvezető / Menekült – PALLAG MÁRTON | Fafej, közkatona / Lovászfű, Lavrenti –
KOVÁCS S. JÓZSEF | Aniko / Dajka / Szakácsnő / Parasztasszony / Grúzia anyácska
– SZILÁGYI ÁGOTA | Zsuzsuna / Fialtal lány / Parasztasszony – BATTAI LILI LUJZA
| Katona / Fialtal paraszt / Vendég / menekült – MADÁCSI ISTVÁN

Díszlet: Mirian Svelidze // Jelmez: Natalia Kobahidze // Zene: Gia Kancseli //
Dramaturg: Kozma András // Koreográfus: Vida Gábor

Rendező: AVTANDIL VARSZIMASVILI

mikor? hol?

november 4., 20. – 19 óra • Gobbi Hilda Színpad

Garai Gábor műfordításának felhasználását az UMPA Ügynökség engedélyezte

JÓKAI JÓKEDVE

Vicces műfajismertető, szatirikus kritika, csípős karikatúra

A nagy mesemondó kedvtelve gyakorolta az élc műfaját, saját lapja is volt, az Üstökös, és ő maga is gyakorta volt élcclapok céltáblája. A Kakas Márton néven írt humoros írásai nem az életmű maradandó alkotásai, de könnyedségük ma is élvezetes. A róla írt „színkritika” pedig a korabeli zsurnalizmus kedélyes fricskája.

A csizmadia álma

A Borsszem Jankó című népszerű élcclapba bekerülni azt jelentette, hogy az illető „valaki”. Egy 1885-ös „kritika” Jókai bécsi „sikerét” figurázza ki az alábbi módon.

„Már csak megnéztem ezt a bécsi *Arany embert* – gondolám, – aki a hírlapok szerint a budapestinél is aranyabb. Nem is bántam meg, hogy megnéztem, érdekesebb dolgot nem egykönnyen láthattam volna. A bécsi darab tudniillik voltaképpen nem is az *Arany ember*, hanem ennek paródiája (...)

Tárgya a következő: Tímár Mihály becsületes csizmadia leiszsa magát, és ebben az állapotban különböző mulatságos dolgokat álmodik. Azt képzei, hogy ő milliomos, számtalan háza, külön szigete és két felesége van, hogy kórházakat épít, hajókat küld Braziliába, szórja a milliókat stb. stb. — Szigetei, házai, hajói és millióival még csak bírna valahogy, de két asszonnyal természetesen sehogyse, így tehát a harmadik felvonás végén – igen elmésen – főbelövi magát. Ebben a pillanatban azonban fölrázza álmából a korcsmáros, aki – miután pénze nincs – kidobja a csapszékből a szerencsétlen csizmadiat.

Tréfás műfajismertető

Jókai Kakas Márton álneven (mindenki tudta, hogy ez kit takar) szatirikus „leveleket” adott közre saját alapítású élc lapjában, az Üstökösben. Két színházi tárgyú írásból idézünk részleteket, amelyből megtudhatjuk, mi is valójában a balett és az opera.

MI A BALETT?

Gyöngébbek kedvéért, kivált falusi emberek számára meg kell magyaráznom, mi az a balett? Különböznem tudják. Ez egy olyan színdarab, ahol minden ember a lábával beszél, a fejét nem használja semmire. Itt a játszó személyeknek arca világért sem mozdul, haragot, jókedvet, avagy meglepetést nem szabad neki mutatni, ezt mind lábbal kell kifejezni. Hm. Hiszen haragot csak könnyű kifejezni lábbal, úgy, hogy az ember jól meg-rúg valakit, de örömet? Ez ám a mesterség.

Előjön egy nagy úr, egyet lép jobbra, egyet balra, ez azt jelenti, hogy most az inasát keresi. A lábát megrázza, ez csengetés volt: az inas meghallotta, bejött. Az úr felemeli a bal lábát: ezzel azt kérdezte, hogy hol van a kávé? Az inas hátrafelé nyújtja a lábát, amivel azt mondja, hogy nem adnak addig a kávéházban, míg a régi kontót ki nem fizetik. Az úr erre kinyújtott lábbal megpördül, mint az orsó, ami annyit tesz, hogy: de mikor a kerek világon sehol sincs olyan pénzverő intézet, ahol az ő számára nyomtatnák a bankót. Az inas erre eltávozik, ami azt jelenti, hogy nincs rá több szükség...

MI AZ OPERA?

Jól tudom, hogy falusi embereknek beszélek, s így mindent az elején kell kezdenem. Megmagyarázom tehát, hogy mi az az opera?

Opera az, keresztyén atyámfiai, mikor az ember ezt a rövid mondást: „Hozz nekem egy ital bort!” ilyenformán ereszti ki a torkából: „Hó-ha-hi-ha hozz ne-e-e-ke-e-em e-e-egy ihahu-tahahul hololololort”. Továbbá, mikor a hős szerelmet vall: „Szívem elraboltattott”, először ő mondja egyedül, azután mondják ketten, hárman, végre valamennyi inas, közkatona, paraszt és a silbakon álló strázsa is mind egyszerre éneklí ugyanazt az ér-zekeny mondást: ez így tart mintegy öt percig. S mikor vége

Jókai, a céltábla

Laborfalvi Róza halála után Jókai ismét színésznőt vett feleségül. Nagy Bella 54 évvel volt fiatalabb az ősz mesternél. Az új házasság és a nagy korkülönbség a társasági életben is téma volt – pletykák, találgatások, gyanúsítgatások és karikatúrák tárgya.

van, megint újra kezdik: „Szívem elraboltattott.” Azután kettő, három, aki jobban bízik a hangjához, előlép a sűgőlyukig, s gyönyörű nótákat énekel minden elképzelhető húzó és fúvó és ütő muzsika közreműködése mellett. (...) Amidőn a legrettentőbb módon ütik az öreg dobot, fűjják az üres fát, negyven ember úgy harsogtatja az éneket, hogy reng a föld bele; a karmester egyet int egy akkora kis pálcával, mint a plajbász, s csitt! egyszerre elhallgatott öreg dob, klarinét, furulya és negyven torok: azután újra int a plajbásszal, s akkor meg oly halkan zendül meg az ének és zene, mintha távoli szélzűgás volna, melybe harangszó és búcsújárók éneke vegyül, ábrándozó pacsirta dalával.

A Noszty-fiúk esete Tóth Marival

(Harsányi Zsolt adaptációjának szereposztás-előkészületei. A darabot egy bácskai falu amatőr színtársulata adta elő 1983 őszén, telt ház előtt, egyszeri alkalommal.)

Főbb szerepekben:

NOSZTY FERI (Gyuszi, a sarki vegyesbolt vezetője)

TÓTH MARI (Erika, szakközépiskolás lány)

BÁRÓ KOPERECZKY (Rudi, a falu postása, a darab rendezője)

VILMA (Zsófi, a paprikafeldolgozó alkalmazottja)

Gyuszi (Noszty) és Rudi (Kopereczky) a helyi búfelejtő teraszán üldögélnek, július vége van, estefelé.

– Nem nagy falat ez nekünk? – kérdezi Gyuszi, végigpörgetve a vaskos szövegkönyvet. – Négy felvonás!

– Ne legyél kishitű!

– Na de ennyi szöveg! Hogy magolom én ezt be?

– A boltban mindennek fejből tudod az árát.

– Az nem ugyanaz.

– A karakter is illik hozzád. Mintha rólad mintázták volna.

– Egy szélhámost?!

– Nem, hanem egy snájdig úriembert, aki után boldognak a nők. Egészen más, mint a regény. Ennek happy end a vége. A nézőknek könnybe lábad a szeme a boldogságtól.

Gyuszi legyint, iszik a söréből.

– És Erika lesz a Tóth Mari?

– Erre a szerepre a legszebb csaj kell a faluban. Keresve sem találnánk jobbat.

– Ja, azért dobott. Ez a gond. Már nem járunk, sőt, nem is beszélünk egymással. Nem tudtad? A darabban meg egymásba kellene szeretnünk. Hovatovább, csókolóznunk kéne a színpadon... Érted?

– Nem kellene igazándiból csókolóznotok, afféle színpadi csók is lehetne, háttal a közönségnek, a te fejed eltakarja az övét, éppen csak közel hajoltok egymáshoz.

– Na ott harapná át a torkomat az Eri. Ha közel viném a nyakam a fejéhez. Figyelj, nem lehetne más szereposztás? Lehetnék én az öreg Noszty.

– Az öreg Nosztyhoz nem vagy elég öreg.

– Akkor itt ez a Bubenik, a ravasz szolga, a Noszty Feri segítője...

– A Bubenik a Józsi lesz, ő olyan *bubenyikes*. Ha nem rúg be az előadás előtt. Legalábbis nem nagyon, mert egy kis spicccesség jól is állna a karakterének.

– És Eri? Vele beszéltél? Még most is vállalná, hogy a „szerelmem” lenne a színpadon? A fél falu előtt?

– Bíz rá!

Rudinak, a falu postásának, délelőttönként feltűnésmentes bejárása van minden házba. Szerencséjére másnap otthon találja a lányt.

– Mit hoztál? – kérdezi Erika (Tóth Mari), miután a csengetésre kaput nyit, és megpillantja Rudit behemót postástáskájával.

– Á, semmit, csak beszélni szeretnék veled.

Letámasztja a biciklit, remélve, behívják egy kávéra. Bizonyára téved, amikor úgy látja, a lány arcát halvány pír önti el. Feltehetően a melegtől. Piros sort van rajta, amolyan nőies-focista, oldalán hasított. És spagettitrikó. Alatta meg egyértelműen semmi. Megállja, hogy csak egyszer nyeljen, és ne pillantson lejjebb a lány arcáról.

– Tényleg? És miről?

– A darabról.

– A Noszty-fiúról? Jaj, elolvastam a gépiratot! Szuper, te gépelted ki a szövegemet?

– Nem, Zsófi. Ügyesebben gépel.

Erika kajánul mosolyog.

– A Vilma! Ő lesz a feleséged a darabban. Tetszik?

– Kicsoda?

– Hát Vilma, vagyis a Zsófi.

– Csak egy szerep.

– No persze.

Szabaddá teszi a kapubejáratot, és beengedi. Rudi elindul a lány után a virágokkal szegélyezett betonjár-dán, amikor az foghegyről hátraszól:

– Csak hogy tudd, én nem leszek a Gyuszi Tóth Marija!

A konyhában Rudi lehámozza magáról a postástáskát, leül az asztal mellé, figyel, ahogy Erika felteszi a kávé. Pontosabban a piros sortot figyel, és örül, hogy a lányoknak nincs hátul szemük.

– Gyuszi benne lenne.

– Az ő baja – Erika megperdül, tekintete szikrát vet.

– Hogy jut eszébe, hogy eljátszom vele ezt a szerepet?!

**– Nem kellene igazándiból
csókolóznotok, afféle színpadi csók
is lehetne, háttal a közönségnek,
a te fejed eltakarja az övét, éppen
csak közel hajoltok egymáshoz.**

**– Na ott harapná át a torkomat az
Eri. Ha közel vinném a nyakam
a fejéhez. Figyelj, nem lehetne más
szereposztás?**

Szó se lehet róla! Hogy csókolózzunk a színpadon!... Ő meg én!

– De amikor kiosztottam a szerepeket, ti még...

– Az akkor volt.

– Nem kell igazából csókolózni, csak úgy tennétek, mintha.

– Én nem akarok a Gyuszival „úgy tenni” se! Látni sem bírom!

– Te vagy a legjobb Tóth Mari a faluban, hidd el! Más nem játszhatja el, se eszük, se...

Erika felvonja a szemöldökét.

– Se... mi?

Rudi a vállát húzza fel, kis ideig úgy is marad, aztán leejti.

– Se szépségük. A darab szerint Tóth Mari gyönyörű nő, akibe Noszty Feri, a duhaj nőcsábász, kirúgott huszártiszt első pillantásra beleszeret. Ki más lehetne Tóth Mari?

Erika lesüti a szemét, ujjaival matat. Közben lejött a kávé, egy darabig magában sutorog, majd lekapja.

– Jól van – mondja miközben kiönti a kávé. – Leszek Tóth Mari. De nem a Gyuszival.

– Hanem?

Erika felé fordul.

– Te vagy a rendező. Oldd meg!

Még aznap délután visszakerekezik Gyuszihoz a vegyesboltba. Megvárja, amíg az utolsó néni kecskoszog a cekkerével az üzletből, majd kellenlennül közli vele:

– Erika mégsem akar a Tóth Marid lenni.

Gyuszi lekicsinylőn legyint, de Rudi látja bajsza alatt a sértett csücsörítést.

– Úgysem lett volna jó a szerepre.

– Cseréljünk – javasolja Rudi, mintha éppen akkor jutna eszébe, holott napok óta másra sem gondol.

– Mit?

– Hát szerepet. Legyel te a báró Kopereczky, én meg leszek a Noszty-fiú. A Kopereczky is jelentős szerep. Igaz, kevesebb a szövege, mint a Noszty-nak, de legalább nem kell annyit magolnod.

Gyuszi az állát dörzsölgeti.

– Akkor a Zsófi lesz a feleségem.

– Igen, Vilma. Eddig a nővéred volt, mostantól meg az én nővérem, és a te szerelmed.

– Ott is van egy csókjelenet.

– Van bizony.

Gyuszi hamiskás mosolyt villant bajusza alatt.

– Azt hittem, te Zsófi-ra hajtasz. Mintha éreztem volna valami izzást köztetek.

– Rosszul érezted.

– Pedig amilyen szemeket meresztget rád... – füle mögé dugja a ceruzáját, elmélázik. – Vilma, Vilma – próbálgatja. – Van valami szexi a nevében, nem gondolod?

Másnap kora délelőtt Rudi Zsófiék háza előtt teszi le a biciklijét. Nem csenget, ismeri a járást, egy utcában laknak, szinte együtt nőttek fel. Zsófi (Vilma) a gangon ül. Amikor észreveszi Rudit, teátrálisan felpattan, széttárja karját:

– Ó, báróm, ó, szerelmem és hitvesem, drága Kopereczkym, szívem mióta eped érted! – szavalja, és elneveti magát, amitől arca két felén megjelennek azok az apró, cuki kis gödröcskék. Vállára omló ébenszín haja elnyeli a napfényt, fekete lángként izzik a feje körül. Rudi majdnem elbizonytalanodik.

– Ez nincs is a szövegkönyvben – jegyzi meg, s szívébe befészkel egy cseppnyi szomorúság.

– Most olvasom – lobogtatja Zsófi a szövegkönyvet, majd az összefűzött lapokkal játékosan megpaskolja Rudi fejét. – Te huncut, te, tudtad, hogy csókolóznunk kell a színpadon?

– Hát ja. Figyelj, akadt egy kis gond.

Elmondja, miként változik a szereposztás. Ez van, kénytelen Gyuszival szerepet cserélni.

– Meg asszonyt – jegyzi meg epésen Zsófi.

– Vilma, nézd... – próbálja játékosra venni a könyörgést.

– Te csak ne Vilmázz engem!

Postáskáska fel, vissza Erikához. Csöngetés, lány ki, megint a sort, csak most nem piros, hanem kék. Ujjatlan sárga póló, alatta ezúttal sem őrt semmi a domborulatokat. Szőke haja gumival összefogva a tarkóján. Rudiból kibuggyanak a szavak.

– Én leszek Noszty Feri.

Erika elengedi a kaput, szemében megcsillan a napfény.

– Tényleg? Hát Vilma, vagyis Zsófi, mit szolt?

– Megérti.

A lány kétkedve méregeti. Aztán csak bólint.

– Bejössz egy kávéra?

Rudi szeme felcsillan.

Kész a szereposztás – tökéletes.

VÁLTSON BÉRLETET A 2025/2026-OS ÉVADRA IS!

Válasszon szabadbérleteink közül! Ön választhatja ki az előadást, a helyszínt, a helyet és az időpontot is! Szabadbérleteinkben nagyszínpadi és stúdiósínpados előadásokat tetszése szerint választhat.

SZABADBÉRLETEK

A bérletek a Nemzeti Színház saját előadásaira használhatók fel, a szabad helyek függvényében két kategóriában.

FEDÁK SÁRI bérlet

(3 szabadjegyet tartalmaz, amely beváltható 3 különböző előadásra)

I. kategória (zsöllye és balkon 1. sor):	9900 Ft
II. kategória (balkon 2. sortól és karzat):	7900 Ft

TÖRŐCSIK MARI páros bérlet (2 fő részére)

(6 szabadjegyet tartalmaz, amely beváltható 3 különböző előadásra)

I. kategória (zsöllye és balkon 1. sor):	18 900 Ft
II. kategória (balkon 2. sortól és karzat):	14 900 Ft

DIÁK- ÉS PEDAGÓGUSBÉRLETEK

A bérletek a Nemzeti Színház saját előadásaira használhatók fel, a szabad helyek függvényében a II. kategóriában (balkon 2. sortól és karzat). A diák- és pedagógusbérleteket kizárólag személyesen lehet megvásárolni, a kedvezményre jogosító igazolványok felmutatásával:

LATINOVITS ZOLTÁN diákbérlet

(3 szabadjegyet tartalmaz, amely beváltható 3 különböző előadásra)

II. kategória (balkon 2. sortól és karzat):	6000 Ft
---	---------

MADÁCH IMRE pedagógus bérlet

(3 szabadjegyet tartalmaz, amely beváltható 3 különböző előadásra)

II. kategória (balkon 2. sortól és karzat):	7000 Ft
---	---------

VÁLASZTHATÓ ELŐADÁSOK LISTÁJA

NAGYSZÍNPAD

Voltaire: **CANDIDE** • Vörösmarty Mihály –Szarka Tamás: **CSONGOR ÉS TÜNDE** (zenés változat) • KARL MARX: **A TŐKE** • Eugène Labiche – Marc-Michel: **OLASZ SZALMAKALAP** • Oscar Wilde: **SALOME** | Szarka Tamás: **ESTHAJNAL** • Vecsei H. Miklós és a QJÚB: **ÁZOTT HAJÁBAN HÉT HALOTT** • Bogár Ragyog • Mihail Bulgakov: **A MESTER ÉS MARGARITA** • CSÍKSOMLYÓI PASSIÓ • Molière: **DON JUAN** • Vörösmarty Mihály: **CSONGOR ÉS TÜNDE** (prózai változat) • Katona József: **BÁNK BÁN** • Gárdonyi Géza – Zalán Tibor: **EGRI CSILLAGOK** • Petőfi Sándor: **JÁNOS VITÉZ** • Kirill Fokin: **KING LEAR SHOW** • Sarkadi – Fábri – Nádasy – Zs. Vincze: **KÖRHINTA** • TIZENHÁROM ALMAFA • William Shakespeare: **RÓMEÓ ÉS JÚLIA**

STÚDIÓSÍNPADOK

Eugène Ioseco: **HALDOKLIK A KIRÁLY** • Nichola McAluiffe: **A SZÍVEM KIRÁLYNŐJE** • Thorton Wilder: **A MI KIS VÁROSUNK** • A Magyar Népmese Háza: **TIZENKÉT VARJÚ, HALÁSZ JÓZSI** • Székely János: **CALIGULA HELYTARTÓJA** • Bertolt Brecht: **A KAUKÁZUSI KRÉTAKÖR** • Molnár Ferenc: **EGY, KETTŐ, HÁROM – AZ IBOLYA** • Szergej Medvedyev: **FODRÁSZNŐ** • Sík Sándor: **ISTVÁN KIRÁLY** • Tamási Áron: **TÜNDÖKLŐ JEROMOS** • Örkény István: **MACSKAJÁTÉK** • Szilágyi Andor: **LEÁNDER ÉS LENSZIROM** • Molnár Ferenc: **LILIOM** • Bertolt Brecht: **KURÁZSI MAMA ÉS GYERMEKEI** • Örkény István: **TÓTÉK** • Földes László Hobo: **MEDVEVÁRA** • Nyikolaj Erdman: **AZ ÖNGYILKOS** • Hubay Miklós: **ŐK TUDJÁK, MI A SZERELM** • Lukácsy György: **HAZATÉRÉS** • Földes László Hobo: **AZ UTCAZENÉSZ** • Petőfi Sándor: **A HELYSÉG KALAPÁCSA** • Anton Csehov: **EGY-FELVONÁSOS KOMÉDIÁK** • Georg Büchner: **WOYZECK** • Földes László Hobo: **TUDOD, HOGY NINCS BOCSÁNAT** • Földes László Hobo: **HALJ MEG ÉS NAGY LESZEL** • Berecz András önálló estjei: **ISTEN BOLONDJA**, **TEREMTÉS, SÍP ÉS LANT**, **A NAGY VEREKEDÉS**, **MESE A MESÉRŐL**, **KÖKERTBEN LILIOM** • Szűcs Nelli önálló estje: **FEDÁK SÁRI** • **RZ65** (Rátóti Zoltán szólókoncertje az elmúlt tizenöt év dalaiból)

» Minden bérletünk úgynevezett szabadbérlet, amelyek közvetlen belépésre nem jogosítanak, a bérleteket minden esetben jegyre kell váltani. A bérletek a Nemzeti Színház saját előadásaira használhatók fel, a bérletre vonatkozó jegyár kategóriáktól függően, a szabad helyek függvényében.

» Bérletet nem váltunk vissza, a bérletre kiváltott jegyet csak az előadás elmaradása esetén váltjuk vissza. Bérleteink a 2025/26-os évadban, az évad utolsó előadásáig használhatók fel, készpénzre nem válthatók. A bérlet névre szól, de szabadon ajándékozható és átruházható.

» A bérletek jegyre váltásának módja:

Online: kattintson a QR-kódra; vagy személyesen a Nemzeti Színház pénztárában. (cím, nyitvatartás az 5. oldalon)

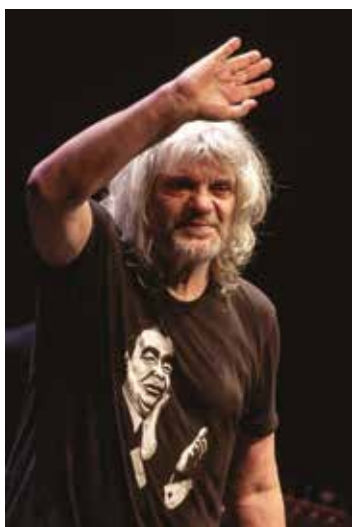
ROMÁNIÁBAN A FODRÁSZNŐ

Romániába utazik a *Fodrásznő* című előadás, amelyben Szűcs Nelli, Trill Zsolt, Kristán Attila és Tóth László mesélik el egy szerelem tragikomikus történetét. Az Aradi Kamaraszínházban november 21-én látható Viktor Rizsakov rendezése. November 23-án pedig a pitești Alexandru Davila Színházban rendezett IV. Liviu Ciulei Nemzetközi Színházi Fesztiválra kapott meghívást a produkció, amelynek idei témája „a boldogság keresése”. A budapesti Nemzeti Színház társulata mellett jeles grúz és román társulatok szerepelnek a műsorban.

AZ 1968 DÍJA GDYNIÁBAN

Az Európai Emlékezet és Lelkiismeret Platformja nevű szervezet különdíját nyerte el a lengyelországi Gdyniában rendezett 17. NNW Filmfesztiválon az *1968 – Egy szerelem rekonstrukciója* című dokumentumfilm. A történelmi filmek nemzetközi seregszemléjének nevében szereplő NNW három jelzőt takar: rendíthetetlen, megtörhetetlen, kiátkozott, amelyek a Lengyelországot megszálló totalitárius erőkkel (németekkel, szovjetekkel) szembeni ellenállókra emlékeztetnek. A magyar titkosszolgálatok működésébe betekintést adó filmet Nagy Anikó Máriával közösen rendező és a forgatókönyvet is író Lukács György a Nemzeti Színház irodalmi munkatársa. A megtörtént esetet feldolgozó filmben szerepel Barta Ágnes és Mészáros Martin, akik a forgatás idején a Nemzeti társulatának tagjai voltak, sőt néhány felvétel a színház épületében készült.

HOBO-TURNÉ

Az idén 80 éves Földes László Hobo országos turnéra indult. Novemberben a Békéscsabán, Pakson, Cegléden, Miskolcon és Balassagyarmaton rendezett koncertek „szünetében” Hobo előadásai láthatók a Nemzeti Színházban is, és új előadása is készül azokból a dalszövegekből, amelyek soha nem kerültek lemezre.

SIKEREK TORONTÓBAN

Harmadik alkalommal rendezték meg Torontóban a Töröcsik Mari nevét viselő magyar filmfesztivált. Az idei eseményen két nemzetis művészt is díjaztak. Bodrogi Gyula életműdíjat kapott, a legjobb színésznek pedig Blaskó Pétert választották, aki a Nemzeti Színház műsorán látható *Ők tudják, mi a szerelem* előadás alapján készült tévéfilm férfi főszerepét alakítja. A legjobb színésznőnek a legjobb film díját is elnyerő *Hogyan tudnék élni nélküled?* egyik főszereplőjét, Töröcsik Franciskát választották. A fesztivál műsorán látható volt a *Most vagy soha* című történelmi film is, amelynek főszereplője Berettyán Nándor. A fesztivál közönségdíját Robert Lantos *Barney's Version* című alkotása nyerte.

NOV. 21., 22. | SZFE-ELŐADÁS

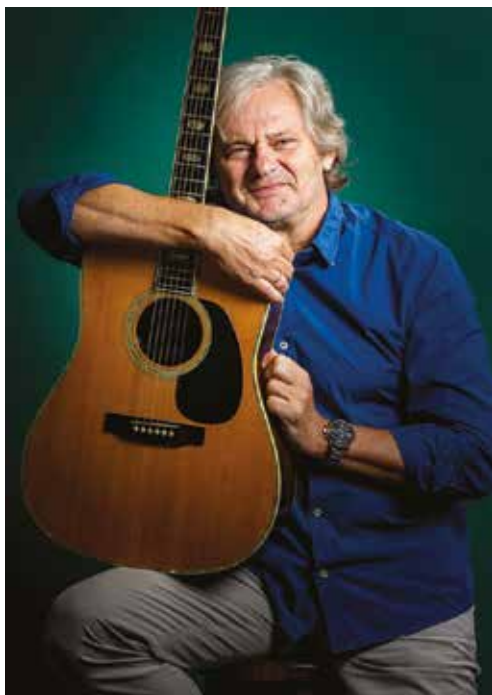
REPÜLNI HÍV A MAGAS ÉG

Stílus- és helyzetgyakorlatok, paródiák – a másodévesek előadása a Deszka fesztiváltól Görgényüvegcsúrig sokfelé látható volt már.

mikor? hol?

november 21., 22. – 19 óra • Kaszás Attila Terem

az előadás ingyenes, jegyek a szervezési osztályon és a jegypénztárban igényelhetők

NOV. 7. | RZ65

RÁTÓTI ZOLTÁN-SZÓLÓKONCERT » Sülyi Péter és Müller Péter Sziámi dalszövegei Rátóti Zoltán zenéjével és előadásában. Egy nem kerek születésnap koncert.

mikor? hol?

november 7. – 19 óra • Kaszás Attila Terem

NOV. 12., 19., 25. | HOBO

AZ UTCAZENÉSZ » Hobo szórakoztató láttelepe: jelenetek a magyar könnyűzene történetéből Kiss Zoltán közreműködésével.

mikor? hol?

november 12. – 19 óra • Kaszás Attila Terem

TUDOD, HOGY NINCS BOCSÁMAT » „József Attila verseit úgy olvasom, mint a szent könyveket és néha, mintha a saját gondolataimat látnám leírva.”

mikor? hol?

november 19., 25. – 19 óra • Kaszás Attila Terem

Törőcsik Mari 90

Egy élet a színpadon – képek, emlékek

90 éve, 1935. november 23-án született Törőcsik Mari. A négy éve elhunyt színésznő több mint hatvan éven át állt a színpadokon. Életét, alakításait és személyiségét idézi meg három kiállítás.

TÖRŐCSIK MARI AZ OSZMI-BAN

A SZEREPKÉPEK MELLETT a Törőcsik-család hagyatékának ritkán, vagy eddig még soha nem látott képei, külföldi fesztiválszerepléseken, filmbemutatókon készült fotók is láthatók az Országos Színháztörténeti Múzeum és Intézet (OSZMI) kiállításán. Nemcsak a kamerák előtt illendően pózoló művészt, a szerepeit alakító színészt látjuk, hanem az érzékeny, életimádó nőt is – mások mellett Benkő Imre, Eöri Szabó Zsolt, Ilovszky Béla, Keleti Éva, Koncz Zsuzsa, Korniss Péter és Wellesz Ella fotográfiáin. Az OSZMI további programokkal is megemlékezik Törőcsik Mari munkásságáról.

TÖRŐCSIK MARI 90 - FOTÓKIÁLLÍTÁS

mikor? hol?

szerdától vasárnapig 10 és 18 óra között
Bajor Gizi Színházmúzeum

„A MÚZEUMOK BÉKÉS HELYEK”

Törőcsik Mari emlékei az Országos Színháztörténeti Múzeum és Intézet gyűjteményében – múltidézés Gajdó Tamás színháztörténésszel.

mikor? hol?

november 6. – 15 óra
Bajor Gizi Színházmúzeum

SZÜLETÉSNAPI BESZÉLGETÉS

Pályatársak, kollégák, barátok emlékeznek a kilencven éve született Törőcsik Marira.

mikor? hol?

november 21. – 16 óra
Bajor Gizi Színházmúzeum

UTOLSÓ ÉVEK A NEMZETIBEN

ÉJJELI MENEDÉKHELY, BRAND, GALILEI ÉLETE, SZARVASSÁ VÁLTOZOTT FIÚ – ezek voltak Törőcsik Mari négy évtizedes

nemzetis pályafutásának utolsó előadásai. Színpadon, próbákon készültek Eöri Szabó Zsolt fotói az idős művészből, aki rendkívüli energiával, erővel és nyitottsággal dolgozott, amíg a betegség 2017-ben végleg le nem szőlította a színpadról.

mikor? hol?

kiállításmegnyitó: november 16. – 18 óra

Nemzeti Színház

„TUDOM-E ÚGY, AHOGYAN CSAK ÉN TUDHATOM” – emlékest és kiállítás Szentendrén

„ÉN A NEMZETI SZÍNHÁZBA LÉPTEM BE FŐISKOLÁSKÉNT, ÉS ONNAN FOGOK MEGHALNI” – nyilatkozta Törőcsik Mari, aki 1958 és 1979, majd 2002 és 2021 között, haláláig a Nemzeti Színház művésze volt. Az érdeklődőket Szentendrén emlékestre várják, ahol egyúttal megnyílik az a kiállítás, ahol a legjelentősebb nemzetis szerepek, nagy alakítások fotói mellett a színész gondolatai, emlékei is olvashatók.

mikor? hol?

november 23. – 17 óra • Városháza Galéria, Szentendre

HAVI MŰSOR

Nagyszínpad	25	Szo	18:00	Esthajnal Szarka Tamás
Nagyszínpad	26	V	15:00	Esthajnal Szarka Tamás
Kaszás Attila Terem	26	V	19:00	Hobo: Az utcazenész Földes László Hobo
Kaszás Attila Terem	27	H	19:00	Ők tudják, mi a szerelem Hubay Miklós
Nagyszínpad	28	K	18:00	Egri csillagok Gárdonyi Géza
Nagyszínpad	29	Sze	18:00	Egri csillagok Gárdonyi Géza
Kaszás Attila Terem	29	Sze	19:00	Az öngyilkos Nyikolaj Erdman
Nagyszínpad	30	Cs	18:00	Egri csillagok Gárdonyi Géza
Kaszás Attila Terem	30	Cs	19:00	Az öngyilkos Nyikolaj Erdman
Gobbi Hilda Színpad	31	P	19:00	István király Sík Sándor
Bajor Gizi Szalon	31	P	19:00	Fedák Sári Szűcs Nelli önálló estje

NOVEMBER

Nagyszínpad	2	V	15:00	Candide Voltaire regénye nyomán írta: David Jakovljević
Gobbi Hilda Színpad	2	V	19:00	István király Sík Sándor
Nagyszínpad	3	H	19:00	Candide Voltaire regénye nyomán írta: David Jakovljević
Kaszás Attila Terem	3	H	19:00	Kőkerthben lilium Berecz András ének és mesemondó estje PREMIER
Nagyszínpad	4	K	15:00	János vitéz Petőfi Sándor
Gobbi Hilda Színpad	4	K	19:00	A kaukázusi krétakör Bertolt Brecht
Nagyszínpad	5	Sze	11:00	János vitéz Petőfi Sándor
Nagyszínpad	5	Sze	15:00	János vitéz Petőfi Sándor
Nagyszínpad	6	Cs	13:00	Ázott hajában hét halott bogár ragyog Vecsei H. Miklós és a QJÚB
Nagyszínpad	7	P	15:00	Csongor és Tünde Vörösmarty Mihály *ráhangoló
Kaszás Attila Terem	7	P	19:00	Az öngyilkos Nyikolaj Erdman
Bajor Gizi Szalon	7	P	19:00	RZ-65 Rátóti Zoltán szólókoncertje
Nagyszínpad	8	Szo	19:00	Olasz szalmakalap Eugène Labiche – Marc-Michel angol felirattal
Gobbi Hilda Színpad	8	Szo	19:00	Lilium Molnár Ferenc
Nagyszínpad	9	V	15:00	Olasz szalmakalap Eugène Labiche – Marc-Michel
Gobbi Hilda Színpad	9	V	19:00	Lilium Molnár Ferenc
Kaszás Attila Terem	9	V	10:00	Halászs Józsi Magyar Népmese Háza
Nagyszínpad	10	H	11:00	János vitéz Petőfi Sándor
Nagyszínpad	10	H	15:00	János vitéz Petőfi Sándor

Az Egri csillagok, a Tudod, hogy nincs bocsánat 12, a Kaukázusi krétakör, a Fodrásznő, Az öngyilkos 14, a Candide 15 éven felülieknek ajánlott!
Kísérőrendezvényeinkről az **54–55.** oldalon tájékozódhatnak. | A műsorváltoztatás jogát a színház fenntartja

* a ráhangolóra az előadások kezdete előtt 45 perccel, a közönségtalálkozóra az előadások után várjuk az érdeklődőket!

2025. OKTÓBER – NOVEMBER

Kaszás Attila Terem	10 H	19:00	Képzelt beteg Molière a Szegedi Pincészínház vendégelőadása
Nagyszínpad	11 K	19:00	Salome Oscar Wilde angol felirattal
Nagyszínpad	12 Sze	11:00	Salome Oscar Wilde
Nagyszínpad	12 Sze	15:00	Salome Oscar Wilde
Kaszás Attila Terem	12 Sze	19:00	Hobo: Az utcazenész Földes László Hobo
Gobbi Hilda Színpad	13 Cs	19:00	István király Sík Sándor
Kaszás Attila Terem	13 Cs	19:00	Fedák Sári Szűcs Nelli önálló estje
Nagyszínpad	14 P	19:00	King Lear Show Shakespeare Lear király című műve nyomán írta Kirill Fokin
Gobbi Hilda Színpad	14 P	19:00	Fodrásznő Szergej Medvegyev
Nagyszínpad	15 Szo	15:00	King Lear Show Shakespeare Lear király című műve nyomán írta Kirill Fokin
Kaszás Attila Terem	15 Szo	10:00	Tizenkét varjú Magyar Népmese Háza
Nagyszínpad	16 V	19:00	Körhinta Sarkadi Imre – Fábri Zoltán – Nádasy László – Zs. Vincze Zsuzsanna
Kaszás Attila Terem	17 H	19:00	A helység kalapácsa Petőfi Sándor
Kaszás Attila Terem	18 K	15:00	A helység kalapácsa Petőfi Sándor
Nagyszínpad	19 Sze	19:00	Senkiföldje Danis Tanović – Aleksandar Morfov a Macedón Nemzeti Színház vendégjátéka
Gobbi Hilda Színpad	19 Sze	19:00	Tóték Örkény István
Kaszás Attila Terem	19 Sze	19:00	Tudod, hogy nincs bocsánat Földes László Hobo önálló estje
Gobbi Hilda Színpad	20 Cs	19:00	A kaukázusi krétakör Bertolt Brecht
Gobbi Hilda Színpad	21 P	19:00	Macskajáték Örkény István
Kaszás Attila Terem	21 P	19:00	Repülni hív a magas ég a Színház-és Filmművészeti Egyetem előadása
Kaszás Attila Terem	22 Szo	15:00	Repülni hív a magas ég a Színház-és Filmművészeti Egyetem előadása
Gobbi Hilda Színpad	25 K	19:00	Macskajáték Örkény István
Kaszás Attila Terem	25 K	19:00	Tudod, hogy nincs bocsánat Földes László Hobo önálló estje
Kaszás Attila Terem	26 Sze	19:00	Egyfelvonásos komédiák Anton Csehov
Nagyszínpad	28 P	19:00	Csongor és Tünde Vörösmarty Mihály – Szarka Tamás PREMIER
Nagyszínpad	29 Szo	19:00	Csongor és Tünde Vörösmarty Mihály – Szarka Tamás
Gobbi Hilda Színpad	29 Szo	19:00	Tündöklő Jeromos Tamási Áron
Nagyszínpad	30 Szo	15:00	Csongor és Tünde Vörösmarty Mihály – Szarka Tamás
Gobbi Hilda Színpad	30 Szo	19:00	Tündöklő Jeromos Tamási Áron

VÁSÁROLJON ONLINE SZÍNHÁZJEGYET

A NEMZETI SZÍNHÁZ ELŐADÁSAIRA!

MINDEN, AMI SZÍNHÁZ, MINDEN, AMI NEMZETI SZÍNHÁZ...

★ SZÍNÉSZINTERJÚK ★ KULISSZATITKOK ★ PREMIERAJÁNLOK
★ ELŐADÁS-AJÁNLOK ★ SZÍNHÁZTÖRTÉNET ★ VILÁGSZÍNHÁZ
★ SZÍNHÁZI NOVELLÁK ★ GASZTROSZÍNHÁZ ★ KÜLÖNLEGES
PROGRAMOK ★ SZÍNHÁZI FOTÓK ★ KRITIKUS NÉZŐPONTOK

A NEMZETI MAGAZIN
MINDEN KORÁBBI SZÁMA
ÉS AZ AKTUÁLIS KIADÁS
IS OLVASHATÓ A NETEN.

VÁRJA KEDVES NÉZŐINKET A NEMZETI SZÍNHÁZ AJÁNDÉKBOLTJA, A CSORTOS GYULA AJÁNDÉKTÁR!

NYITVATARTÁS

A Csortos Gyula Ajándéktár már fél órával az előadás megkezdése előtt várja az érdeklődőket a Nemzeti Színház főbejárati szintjén.

A Nemzeti Magazin
az interneten:
www.nemzetisinhaz.hu

Jelenet a Tündöklő Jeromos című előadásból | fotó: Eöri Szabó Zsolt

PREMIER | Vörösmarty Mihály – Szarka Tamás: **CSONGOR ÉS TÜNDE** |
Berecz András: **KÖKERTBEN LILIOM**

NOVEMBERI ELŐADÁSOK | Voltaire: **CANDIDE** | Sík Sándor: **ISTVÁN KIRÁLY**
| Berecz András önálló estje: **KÖKERTBEN LILIOM** | Petőfi: **JÁNOS VITÉZ** | Brecht: **A KAUKÁZUSI KRÉTA KÖR** | Vecsei H. Miklós és a QJÚB: **ÁZOTT HAJÁBAN HÉT HALOTT BOGÁR RAGYOG** |
Vörösmarty – Szarka: **CSONGOR ÉS TÜNDE** | Erdman: **AZ ÖNGYILKOS** | Rátóti Zoltán szólókoncertje: **RZ-65** | Labiche – Michel: **OLASZ SZALMAKALAP** | Molnár: **LILIOM** | Magyar Népmese Háza: **HALÁSZ JÓZSI, TIZENKÉT VARJÚ** | Molière: **KÉPZELT BETEG** | Örkény: **TÓTÉK** | Wilde: **SALOME** |
Hobo: **AZ UTCAZENÉSZ** | Szűcs Nelli önálló estje: **FEDÁK SÁRI** | Kirill Fokin: **KING LEAR SHOW** |
Medvegyev: **FODRÁSZNŐ** | Sarkadi – Fábri – Nádasy – Zs. Vincze: **KÖRHINTA** | Petőfi: **A HELYSÉG KALAPÁCSA** | Tanović – Morfov: **SENKIFÖLDJE** | Hobo: **TUDOD, HOGY NINCS BOCSÁNAT** | Örkény: **MACSKAJÁTÉK** | Csehov: **EGYFELVONÁSOS KOMÉDIÁK** | Tamási: **TÜNDÖKLŐ JEROMOS**